

Útok aktivního střelce

Anna Bartošíková

Bakalářská práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Anna Bartošíková
Osobní číslo:	L22267
Studijní program:	B1032A020002 Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Útok aktivního střelce

Zásady pro vypracování

- Zpracujte teoretickou část k zadanému tématu bakalářské práce.
- Analyzujte případy útoků aktivního střelce.
- Vyhodnotte aktuální stav připravenosti a informovanosti obyvatelstva.
- Doporučte zlepšení krizové připravenosti a informovanosti obyvatelstva.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. HOFREITER, Ladislav; BEREZUTSYI, Viacheslav; FIGULI, Lucia a ZVAKOVÁ, Zuzana (ed.). *Soft target protection: theoretical basis and practical measures. NATO science for peace and security. Dordrecht*. The Netherlands: Springer, 2020. ISBN 978-94-024-1754-8
2. JULIAN, Michael. *10 Minutes to Live: Surviving An Active Shooter Using A.L.I.V.E.* USA: BCG Publishing, 2021. ISBN 978-19-572-5501-9
3. MOORE-MERRELL, Lori. *Introduction to Active Shooter/Hostile Event Response*. USA: Fire Protection Publication, 2021. ISBN 978-08-793-9732-6
4. TOMANDL, Jan; ČUŘÍK, Jaroslav; MARŠOVSKÁ, Kristýna a FOJTOVÁ, Tereza. *Krizová komunikace: principy – zkušenosti – postupy*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. ISBN 978-80-210-9636-3
5. VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Terorismus a radikalizace v České republice: možnosti detekce rizikových osob*. Praha: Grada, 2022. ISBN 978-80-271-3126-6

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Marek Tomašík, Ph.D.**
Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce: **2. prosince 2024**

Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2025**

L.S.

prof. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne 2.5.2025

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá fenoménem aktivního střelce jako závažnou bezpečnostní hrozbou. Cílem práce je teoreticky vymezit tento jev, popsat jeho charakteristiky, motivaci pachatelů, průběh útoku a právní rámec. Praktická část se opírá o čtyři případové studie (Breivik, Tarrant, Uherský Brod, FF UK Praha) a kvantitativní výzkum mezi občany ČR. Výsledky výzkumu poukazují na nízkou úroveň připravenosti obyvatelstva a nedostatek praktických znalostí. Na základě těchto zjištění byla navržena preventivní opatření – školení, informační leták a mobilní aplikace „ZACHRAŇ SE!“. Práce přináší konkrétní návrhy pro zvýšení krizové připravenosti veřejnosti a zdůrazňuje význam prevence, včasné reakce a edukace.

Klíčová slova: aktivní střelec, útok, krizová připravenost, prevence, měkký cíl, mobilní aplikace

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with the phenomenon of the active shooter as a serious security threat. The aim of the thesis is to define the concept theoretically, describe its characteristics, offender motivation, attack process, and legal framework. The practical part includes four case studies (Breivik, Tarrant, Uherský Brod, FF UK Prague) and a quantitative survey conducted among Czech citizens. The findings highlight a low level of public preparedness and a lack of practical knowledge. Based on the results, preventive measures were proposed – educational training, an informational leaflet, and the mobile application “ZACHRAŇ SE!”. The thesis offers concrete proposals to improve crisis readiness and emphasizes the importance of prevention, timely response, and public education.

Keywords: active shooter, attack, crisis preparedness, prevention, soft target, mobile application

Ráda bych vyjádřila upřímné poděkování vedoucímu mé bakalářské práce, panu Mgr. Marku Tomašíkovi, Ph.D., za jeho odborné vedení.

Zvláštní poděkování patří také panu Mgr. Viktoru Breberovi za ochotu spolupracovat, sdílet své zkušenosti a podstatným způsobem přispět k praktické části mé práce.

V neposlední řadě bych chtěla poděkovat všem svým blízkým, kteří mi byli po celou dobu psaní oporou – za jejich trpělivost, víru ve mne a podporu v momentech, kdy to bylo nejvíce potřeba.

*„Síla není v tom, nikdy nepadnout, ale vždy znovu vstát.“
– Konfucius*

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 VYMEZENÍ FENOMÉNU AKTIVNÍHO STŘELCE	14
1.1 DEFINICE A CHARAKTERISTIKA ÚTOKU AKTIVNÍHO STŘELCE	14
1.1.1 Amok jako předchůdce fenoménu aktivního střelce	15
1.2 TYPICKÉ RYSY ÚTOKŮ AKTIVNÍHO STŘELCE	16
1.3 VÝVOJ FENOMÉNU ÚTOKŮ AKTIVNÍHO STŘELCE.....	18
1.3.1 Mezinárodní kontext	18
1.3.2 Česká republika	19
2 TYPOLOGIE PACHATELŮ A JEJICH MOTIVACE	22
2.1.1 Rozdělení pachatelů podle charakteristických znaků.....	22
2.1.2 Motivační složky ovlivňující rozhodnutí k útoku	22
3 TYPY ÚTOKŮ	24
3.1 FORMY ÚTOKŮ DLE POČTU PACHATELŮ.....	25
3.2 PRŮBĚH ÚTOKU A JEHO JEDNOTLIVÉ FÁZE	25
3.3 DOPADY ÚTOKŮ – PSYCHOLOGICKÉ, SPOLEČENSKÉ A BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY.....	28
4 PRÁVNÍ RÁMEC A LEGISLATIVNÍ VYMEZENÍ	29
4.1 PRÁVNÍ A LEGISLATIVNÍ RÁMEC V ČESKÉ REPUBLICE	29
4.2 ZAHRANIČNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY A MEZINÁRODNÍ PŘÍSTUPY	29
4.3 SHRNUÍ LEGISLATIVY	30
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	32
5 ANALÝZA PŘÍPADŮ ÚTOKŮ AKTIVNÍHO STŘELCE	33
5.1 PŘEHLED VYBRANÝCH PŘÍPADŮ ÚTOKŮ AKTIVNÍHO STŘELCE	33
5.1.1 Útok Anderse Behringa Breivika – Norsko, 2011	33
5.1.2 Útok Brentona Tarranta – Nový Zéland, 2019.....	35
5.1.3 Útok v Uherském Brodě – Česká republika, 2015.....	37
5.1.4 Útok na Filozofické fakultě UK v Praze – Česká republika, 2023	38
5.2 STRUKTUROVANÁ ANALÝZA SHODNÝCH A ROZDÍLNÝCH RYSŮ VYBRANÝCH ÚTOKŮ.....	40
5.3 SHRNUÍ NA ZÁKLADĚ KOMPARATIVNÍ TABULKY	42
5.4 RELEVANTNÍ POZNATKY PRO PREVENCI A EFEKTIVNÍ REAKCI	42
6 AKTUÁLNÍ STAV PŘIPRAVENOSTI A INFORMOVANOSTI OBYVATELSTVA.....	44
6.1 METODIKA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	44
6.2 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	45

6.2.1	Shrnutí hlavních zjištění.....	57
7	KVALITATIVNÍ ROZHOVORY S OBYVATELI UH. BRODU A PRAHY	58
7.1	ODBORNÝ POHLED: ROZHOVOR S MGR. VIKTOREM BREBEROU (KACU GROUP)	58
8	NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO ZVÝŠENÍ KRIZOVÉ PŘIPRAVENOSTI OBYVATELSTVA	62
8.1	REALIZACE ŠKOLENÍ PRO STUDENTY A ZAMĚSTNANCE.....	62
8.2	VYTVOŘENÍ INFORMAČNÍHO LETÁKU PRO VEŘEJNOST	62
8.3	NÁVRH MOBILNÍ APLIKACE PRO ZVÝŠENÍ KRIZOVÉ PŘIPRAVENOSTI	63
8.3.1	Funkce a obsah aplikace.....	63
8.3.2	Cílové skupiny a způsob využití	64
8.3.3	Přínosy aplikace pro krizovou reakci a prevenci.....	65
8.4	PŘÍNOSY NAVRHOVANÝCH OPATŘENÍ	65
	ZÁVĚR.....	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	69
	SEZNAM OBRÁZKŮ	76
	SEZNAM GRAFŮ	77
	SEZNAM TABULEK.....	78
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	79
	SEZNAM PŘÍLOH.....	80

ÚVOD

Téma útoku aktivního střelce představuje jednu z aktuálních a závažných výzev v oblasti bezpečnosti společnosti. Události posledních let, včetně tragické střelby v Uherském Brodě (2015) a na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (2023), ukazují, že tento typ násilného činu se nevyhýbá ani České republice. Právě z těchto důvodů je nezbytné posilovat nejen preventivní opatření, ale i celkovou informovanost a připravenost obyvatel na krizové situace.

Cílem této bakalářské práce je vytvořit ucelený přehled o fenoménu aktivního střelce, provést analýzu vybraných případů, zhodnotit úroveň připravenosti veřejnosti a navrhnout konkrétní opatření pro zlepšení reakčních schopností obyvatelstva. Teoretická část poskytne základní rámec k pochopení problematiky, který bude sloužit podklad pro analytickou část.

Úvodní kapitola se bude zabývat definicí pojmu aktivního střelce, jeho základními znaky a historickým kontextem, který bude demonstrován na příkladu tradičního jevu „amok“. Následně budou popsány obecní rysy těchto útoků – způsob provedení, výběr cílových míst, průběh incidentu i jeho načasování. Dále bude zmapován vývoj tohoto fenoménu v zahraničí i v rámci České republiky. Samostatná část se zaměří na klasifikaci pachatelů a jejich motivace, dále pak na formy útoku podle počtu útočníků a jednotlivé fáze jejich jednání – od prvotní radikalizace až po samotný čin. Závěrečná kapitola teoretické části se bude věnovat dopadům těchto událostí a také právnímu rámci České republiky a jeho srovnání se zahraničím.

V praktické části budou detailně rozebrány čtyři konkrétní případy útoků aktivního střelce – dva ze zahraničí (Breivik v Norsku, Tarrant na Novém Zélandu) a dva z domácího prostředí (Uherský Brod, FF UK v Praze). U každého případu bude analyzován průběh útoku, profil a motivace pachatele, způsob provedení a reakce bezpečnostních složek. Výsledky budou shrnuty v komparativní analýze zaměřené na společné a rozdílné znaky těchto incidentů.

Důležitou součástí praktické části je také kvantitativní šetření, které pomocí dotazníkového šetření a rozhovorů zkoumá, zda si respondenti vybavují skutečné případy střelby – zejména ty, které se odehrály v jejich blízkosti, zda po těchto událostech sami aktivně vyhledávali informace o správném chování při útoku, a také do jaké míry vědí, jak v takové krizové situaci adekvátně reagovat. Zjištěné poznatky poslouží jako východisko pro návrh konkrétních preventivních nástrojů a informačních opatření, jejichž cílem je zvýšit

úroveň krizové připravenosti v České republice. Práce se opírá o kombinaci kvantitativního a kvalitativního přístupu a je rozdělena do dvou hlavních částí – teoretické a praktické, jejichž struktura odpovídá stanoveným cílům a výzkumným otázkám.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ FENOMÉNU AKTIVNÍHO STŘELCE

Fenomén aktivního střelce představuje v současném bezpečnostním prostředí závažnou a stále aktuálnější hrozbu, jež zasahuje jak oblast ochrany civilního obyvatelstva, tak i struktury krizového řízení a prevence. Jedná se o specifickou formu cíleného násilí, při níž pachatel bez předchozího varování a bez zjevné osobní vazby na oběti útočí střelnou zbraní na veřejně přístupných místech s cílem způsobit co největší počet obětí v co nejkratším čase (Hrinko, 2023).

Tento typ útoku se vyznačuje vysokou mírou nepředvídatelnosti, intenzitou a schopností paralyzovat jak jednotlivce, tak celou společnost. V širším kontextu může být tento typ činu zařazen pod pojem aktivního útočníka, protože k realizaci útoku nemusí být vždy použita výhradně střelná zbraň – může jít také o chladné zbraně, výbušniny nebo například motorové vozidlo. Přesto právě střelná zbraň zůstává nejčastěji využívaným nástrojem, a proto je označení „aktivní střelec“ v odborné literatuře považováno za ústřední pojem tohoto fenoménu (Profesis, 2020).

Z bezpečnostního hlediska jde o mimořádně závažný jev, který si vyžaduje specifické plánování, přípravu a reakční strategie jak ze strany složek integrovaného záchranného systému, tak i veřejnosti. V odborné literatuře a bezpečnostních strategiích jsou tyto útoky zařazovány mezi hrozby tzv. měkkým cílům – místům s vysokou koncentrací osob a nízkou úrovní fyzické ochrany, jako jsou školy, univerzity, obchodní centra, zdravotnická zařízení či kulturní a veřejné instituce. Zranitelnost těchto prostor často motivuje pachatele k jejich výběru jako místa útoku (Ministerstvo vnitra ČR, 2020; 2024).

1.1 Definice a charakteristika útoku aktivního střelce

Termín „útok aktivního střelce“ (anglicky active shooter) se v posledních letech objevuje čím dál častěji v kontextu rostoucího ohrožení civilního obyvatelstva násilnými incidenty, především vůči tzv. měkkým cílům. Tento druh útoku představuje specifickou formu násilného jednání, pro niž je typické záměrné použití střelné zbraně jednotlivcem nebo skupinou vůči osobám ve veřejném nebo uzavřeném prostoru, a to bez přímého osobního motivu vůči obětem (Hrinko, 2023).

Ministerstvo vnitra ČR popisuje aktivního střelce jako útočníka, jehož cílem je v co nejkratším čase zabít co nejvíce lidí, přičemž jako hlavní prostředek bývá využita střelná zbraň. Tyto útoky se vyznačují zejména nepředvídatelností, extrémní brutalitou a vysokým

počtem obětí během několika minut (Ministerstvo vnitra ČR, 2020). Motivace útočníka zpravidla nesouvisí s osobními vazbami k obětí, ale vychází spíše z frustrace, snahy o pomstu nebo potřeby se násilně vyjádřit. Odborné zdroje dále vymezují několik zásadních rysů těchto útoků:

- rychlý průběh – samotný útok trvá často jen několik minut, což klade extrémní nároky na rychlost zásahu bezpečnostních složek,
- vysoký počet obětí – k většině zranění či úmrtí dochází ještě před příjezdem policie,
- cílení na měkké cíle – tedy místa s velkou koncentrací lidí a nízkou úrovní zabezpečení, jako jsou školy, nákupní centra nebo kulturní zařízení,
- samostatné jednání útočníka – útoky bývají převážně dílem jednotlivců, skupinová provedení jsou výjimkou (Hrinko, 2023).

Jedním z dalších typických rysů útoku aktivního střelce je skutečnost, že útočník obvykle neplánuje útok přežít – často se sám zbaví života, nebo se záměrně dostane do střetu s ozbrojenými složkami, který končí jeho smrtí. Právě tento prvek činí z útoků aktivních střelců specifický druh násilí, jenž se výrazně liší jak od běžné kriminality, tak od tradičních forem teroristických činů. (R8-1, 2020).

Z pohledu krizového řízení představují útoky aktivních střelců výjimečnou situaci, která se vymyká běžným, bezpečnostním protokolům. Jejich efektivní zvládnutí vyžaduje nezávislé plánování, cílený trénink a použití speciálně vyvinutých taktických postupů ze strany zasahujících složek. Významnou úlohu zde sehrávají tzv. prvosledové hlídky, které jsou připraveny k okamžitému zásahu proti útočníkovi bez nutnosti vyčkávat na příjezd dalších jednotek (Hrinko, 2023).

Od roku 2022 je v České republice realizován program specializovaného výcviku občanů, který je zaměřený na ochranu měkkých cílů, a to v souladu se zákonem č. 14/2021 Sb. o ochraně měkkých cílů a nařízením vlády č. 255/2021 Sb. Na základě tohoto programu již bylo vyškoleny několik stovek osob, které jsou prakticky připraveny reagovat na útoky směřující proti veřejným prostorům (Ministerstvo vnitra ČR, 2023).

1.1.1 Amok jako předchůdce fenoménu aktivního střelce

Při sledování vývoje násilného chování lze identifikovat jevy, které předcházely současnému fenoménu aktivního střelce. Jedním z nejvýraznějších je historický koncept zvaný „amok“, jehož původ je spojen s oblastí jihovýchodní Asie, zejména s Malajsií a Indonésií. Termín

„amok“ je odvozen z malajského slova mengamok, které v překladu znamená „zuřivě zaútočit“ nebo „vraždít v návalu nepřičetnosti“ (Large, Nielsen, 2018).

Amok lze charakterizovat jako stav náhlého, intenzivního výbuchu agrese, kdy jedince bez zjevného racionálního podnětu napadá lidi ve svém okolí. Typicky mu předchází období sociální izolace, depresivních nálad nebo vnitřního napětí. V průběhu amoku dochází ke ztrátě kontroly nad vlastním chováním, přičemž útoky směřují na jakékoliv dostupné osoby bez ohledu na jejich identitu. V mnoha případech končí tento stav smrtí útočníka, ať už v důsledku obrany obětí, nebo vlastní rukou (Kruřichová, 2020; Mareš, 2015).

V tradičních společnostech byl amok vnímán jako jev s náboženským nebo spirituálním pozadím, kde byli útočníci považováni za posedlé zlými duchy nebo ovlivněné nadpřirozenými silami (Large, Nielsen, Elliot, 2017). Z pohledu současné psychiatrie je amok chápán jako možný projev závažných psychických poruch, například akutní psychózy, závažných afektivních epizod či disociativních poruch osobnosti (Freeman, Reeve, 2018).

Typickými rysy tradičního amoku jsou:

- náhlý začátek bez předchozích varovných signálů,
- neřízená agrese směřovaná na jakéhokoliv přítomného jedince,
- fyzické vyčerpání či smrt útočníka po ukončení běsnění,
- absence systematického plánování násilného činu (Kruřichová, 2020).

Společenské změny, proces globalizace a vývoj moderních technologií přispěly k proměně původní podoby amoku. Zatímco dříve šlo o spontánní a impulzivní reakci, současné útoky aktivních střelců jsou již spíše výsledkem vědomého a pečlivě připravovaného jednání, jehož cílem je způsobit co největší ztráty (Lankford, 2016).

Přesto lze v některých případech moderních útoků rozpoznat prvky připomínající tradiční amok především v podobě náhlého propuknutí násilí bez varování. Fenomén amoku tedy představuje historickou a psychologickou základku, z níž se postupně vyvinul dnešní model útoků aktivních střelců.

1.2 Typické rysy útoků aktivního střelce

Útok aktivního střelce se vyznačuje náhlostí, nepředvídatelností a zaměřením na místa s vysokou koncentrací osob, která bývají jen minimálně chráněna. Pachatel zpravidla jedná

samostatně, je ozbrojen palnou zbraní a jeho záměrem je během krátké doby způsobit co největší počet obětí, přičemž nebere ohled na následky svého jednání (MV ČR, 2020).

Způsob provedení

Útoky jsou obvykle prováděny jednotlivcem, který cíleně používá střelnou zbraň vůči civilnímu obyvatelstvu. Ve většině případů se jedná o pachatele, který jedná bez varování, rychle a s jasným záměrem způsobit smrtelná zranění co největšímu počtu osob. Závažným aspektem je skutečnost, že útočník ve velkém počtu případů nepočítá s přežitím – útok končí sebevraždou nebo vyvoláním konfrontace s ozbrojenými složkami, které jej zneškodní (Hrinko, 2023).

Pachatelé často získají zbraň legálně, což poukazuje na potřebu důsledné kontroly držení zbraní. Například studie FBI uvádí, že ve 40 % případů byla zbraň zakoupena specificky pro účely útoku a že ve více než 77 % pachatelé věnovali plánování útoku minimálně týden (Silver et al., 2018).

Výběr cíle

Typickým cílem aktivního střelce jsou tzv. měkké cíle. Jedná se o místa s vysokou koncentrací osob s nízkým stupněm fyzické ochrany. Patří sem zejména školy, univerzity, obchodní centra, kulturní a náboženské objekty či zdravotnická zařízení a další veřejné instituce (Ministerstvo vnitra ČR, 2020).

Výběr cílového místa útoku bývá ze strany pachatelů často ovlivněn jejich předchozí zkušeností s daným prostředím. Jedná se tedy o lokality, kde dříve působily jako studenti, zaměstnanci či klienti. Jde o místa, s nimiž je útočník emocionálně spojen, obvykle v negativním smyslu – například v souvislosti s prožitým neúspěchem, konfliktem nebo pocitem ponížení. Výhodou takového prostředí pro pachatele je jeho důvěrná znalost, která mu nahrává a umožňuje přesnější plánování útoku a efektivnější realizaci násilného činu (Langman, 2015; Hrinko, 2023).

Časová dynamika útoku

Jedním z výrazných rysů útoků aktivních střelců je jejich extrémně krátké trvání. Z analýzy případů provedené FBI vyplývá, že 60 % incidentů skončilo do dvou minut a 70 % do pěti minut od prvního výstřelu (Silver et al., 2018). Tato skutečnost znemožňuje běžnou bezpečnostní reakci a vytváří tlak na okamžité a koordinované zásahy. V reakci na tuto

skutečnost vznikl v rámci Policie ČR koncept tzv. prvosledových hlídek – specializovaných jednotek určených k neprodlenému zásahu bez nutnosti čekat na posily (Hrinko, 2023).

Rychlost, s jakou útoky probíhají, komplikuje kromě zásahu i organizaci evakuace, pohyb osob v ohroženém prostoru a součinnost složek integrovaného záchranného systému. V reálných situacích je často zaznamenán výskyt paniky a dezorientace, což dále zvyšuje ohrožení zranitelných skupin, jako jsou děti, senioři nebo osoby se zdravotním omezením (Profesis, 2020).

1.3 Vývoj fenoménu útoků aktivního střelce

1.3.1 Mezinárodní kontext

Fenomén útoků aktivního střelce se od konce 20. století rozšířil napříč kontinenty. V posledních letech se však proměnil nejen v četnosti, ale i v charakteru – od impulzivních činů k promyšleným, často ideologicky motivovaným.

Významné případy zahrnují:

- **Columbine High School, 1999:** Dva studenti zabili 13 lidí a poté spáchali sebevraždu. Tento útok významně ovlivnil následné incidenty a vedl k debatám o šikaně a duševním zdraví (Langman, 2015).
- **Virginia Tech, 2007:** Student Seung-Hui Cho zabil 32 lidí a zranil dalších 17, což z něj činí nejtragičtější útok na akademické půdě v USA (Silver et al., 2018).
- **Norsko, 2011:** Dne 22. července 2011 spáchal Anders Behring Breivik koordinovaný teroristický útok. Odstartoval jej bombovým útokem v Oslu a pokračoval střelbou na ostrově Utøya. Zabil celkem 77 lidí. 69 z nich zastřelil přímo na ostrově, kde se jednalo převážně o mladé účastníky letního tábora a zbývajících 8 obětí zemřelo na následky výbuchu v Oslu. Tento čin byl motivován ultrapravicovou ideologií a islamofobií (Berntzen, 2020).
- **Sandy Hook Elementary School, 2012:** Adam Lanza zabil 26 lidí, včetně 20 dětí. Incident vedl k diskusím o kontrole zbraní a péči o duševní zdraví (Peterson et al., 2021).
- **Las Vegas, 2017:** Stephen Paddock zabil téměř 60 lidí a zranil jich více než 400 během country koncertu, což je nejtragičtější masová střelba v moderní historii USA (Silver et al., 2018).

- **Nový Zéland, 2019:** Brenton Tarrant zavraždil 51 lidí při útoku na dvě mešity ve městě Christchurch. Útok byl přenášen živě na sociální síti a doprovázen manifestem o „bělošské genocidě“. Tento čin vedl k zásadní revizi zákonů o zbraních v zemi (Royal Commission, 2020).
- **Rusko, 2021:** Bývalý student vtrhl do školy v Kazani, kde zabil 9 osob a desítky jich zranil. Použil zde legálně drženou zbraň a svůj čin předem avizoval na sociálních sítích (BBC, 2021).
- **Slovensko, 2022:** Mladý útočník zastřelil dva lidi před LGBT+ barem Tepláreň. Pachatel měl antisemitské a homofobní názory, které zveřejnil ve svém manifestu. Po útoku spáchal sebevraždu (Reuters, 2022).

1.3.2 Česká republika

Na rozdíl od mezinárodního vývoje, kde se problematika útoků aktivních střelců nejvýrazněji projevila ve Spojených státech, se v českém prostředí začaly tyto incidenty objevovat až v průběhu 21. století. Ačkoliv jejich výskyt není tak častý, jako je tomu v zahraničí, závažnost jednotlivých případů i jejich dopad na veřejné mínění a bezpečnostní politiku jsou výrazné a rozhodně je nelze přehlížet. (Hrinko, 2023; MVČR, 2024; Peterson a Densley, 2021).

Níže jsou uvedeny případy s fatálními následky a významným mediálním ohlasem:

- **Svitavy, 2004:** V prostorách školy došlo 1. března 2004 k útoku, při němž učeň smrtelně pobodal svého učitele Bohuslava Šíbla. Pachatel byl odsouzen na 9 let odnětí svobody (Novinky.cz, 2004).
- **Ostrava, 2010:** Šestnáctiletý mladík na dětském hřišti pobodal tři děti. Tento útok proběhl bez zjevného motivu a vyvolal následně debatu o práci s rizikovou mládeží a prevenci násilí mezi nezletilými (Deník.cz, 2010).
- **Kunovice, 2011:** V areálu společnosti LET Kunovice zaměstnanec Karel Musela zastřelil dva kolegy, další dva zranil a následně spáchal sebevraždu. Daný incident reflektoval to, že podobné činy se nemusí omezovat pouze na školní či veřejné prostory, ale mohou zasáhnout také pracovní prostředí (iDNES.cz, 2011).
- **Žďár nad Sázavou, 2014:** Barbora Orlová, který trpěla vážnými psychickými problémy, vnikla do prostor střední školy a napadla několik studentů. Šestnáctiletý

Petr Vejvoda útoku podlehl, když bránil před útokem svou spolužačku. Tato tragédie podnítila diskuze o systému psychiatrické péče a bezpečnostních opatření ve školách (iDNES.cz, 2014).

- **Uherský Brod, 2015:** Dne 24. února 2015 došlo v restauraci Družba v Uherském Brodě k nejzávažnějšímu útoku do té doby. Pachatel Zdeněk Kovář zastřelil osm osob a následně spáchal sebevraždu. Incident vedl k zásadní revizi postupů Policie ČR při krizových situacích (Hrinko, 2023).
- **Ostrava, 2019:** Ve Fakultní nemocnici v Ostravě pachatel zastřelil v čekárně traumatologie sedm lidí a poté obrátil zbraň i proti sobě. Jednalo se o první útok tohoto druhu ve zdravotnickém zařízení u nás, což podnítilo diskusi o ochraně tzv. měkkých cílů (Wikipedie, 2023).
- **Praha, 2022:** Student střední školy zabil svého učitele mačetou. Po činu byl pachatel zadržen mimo budovu školy. Případ vykazoval znaky dlouhodobé frustrace a přípravy, což z něj činí jeden z prvních případů „plánovaného útoku“ ve školním prostředí (Deník.cz, 2022).
- **Pardubice, 2022:** Devatenáctiletý student připravil improvizované výbušné zařízení a následně zavraždil náhodného kolemjdoucího. Svůj útok zakončil sebevraždou požitím rtuti. Případ obsahoval znaky domácí radikalizace a hybridního útoku (Blesk.cz, 2022).
- **Praha, 2023:** Dne 21. prosince 2023 došlo k nejtragičtějšimu masakru v dějinách naší země. David Kozák, student Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, zastřelil 14 osob a desítky dalších zranil. Jeho čin byl detailně naplánován, doplněn manifestem a inspirován zahraničními útoky, zejména případem z Nového Zélandu (Wikipedie, 2023; MVČR, 2024).
- **Rudolfov, 2025:** Pokus o vraždu, kde útočníkem byl teprve třináctiletý chlapec, byl včas zastaven učitelkou, která jej odzbrojila. Pachatel byl následně umístěn do diagnostického ústavu. Tento incident vyvolal diskuze o připravenosti pedagogů na krizové situace. (Deník.cz, 2025).
- **Hradec Králové, 2025:** Šestnáctiletý mladík pobodal 2 prodavačky v prodejně Action, kde však ani jedna z nich útok nepřežila. Pachatel byl zadržen policií při

útěku. Zde se jednalo o násilí cílené na veřejně přístupné pracoviště bez zjevné motivace (iDNES.cz, 2025).

2 TYPOLOGIE PACHATELŮ A JEJICH MOTIVACE

Výsledky studií z oblastí psychologie, kriminologie a bezpečnostních věd naznačují, že pachatelé aktivních útoků sdílejí některé podobné charakteristiky, avšak jejich jednání a motivace jsou zároveň ovlivněny specifickými okolnostmi, prostředím, ve kterém se pohybují, a individuálními osobními faktory (Langman, 2015).

2.1.1 Rozdělení pachatelů podle charakteristických znaků

K významným a často využívaným přístupům k rozdělení pachatelů aktivních střelb patří klasifikace, kterou navrhl Peter Langman. Na základě své analýzy školních útočníků rozlišil tři hlavní typy osobností, které se dopouštějí těchto činů: jedince trpící psychózou, osoby s psychopatickými rysy a pachatele, jejichž chování je výsledkem závažného traumatu (Langman, 2015).

Psychotický typ trpí vážným duševním onemocněním, například schizofrenií nebo jinými formami psychózy. Tito pachatelé vnímají svět kolem sebe zkresleně, trpí halucinacemi, bludy a jejich útoky mohou být vyústěním paranoie či pocitu pronásledování.

Psychopatický typ nevykazuje zjevné symptomy duševní poruchy, ale postrádá empatii, je impulzivní, manipulativní a mnohdy jedná chladně a promyšleně. Jeho motivací může být snaha o získání moci či slávy.

Traumatizovaný typ je charakterizován dlouhodobým vystavením násilí, šikaně, zanedbávání nebo jiným formám traumatizace. Tito pachatelé často vnímají svůj útok jako odplatu za příkoří, které jim bylo páčáno (Langman, 2015).

V souvislosti s útoky ve veřejném prostoru nebo na pracovišti se jako motivy často objevují také prvky radikalizace, ideologického přesvědčení či extrémistického smýšlení. Významnou roli může hrát i tzv. „násilí z pocitu křivdy“ (grievance-based violence), při němž je útok výsledkem silného subjektivního přesvědčení pachatele, že mu bylo nějakým způsobem ublíženo, popř. se stal obětí nespravedlnosti. Takové vnímání křivdy poté slouží jako vnitřní ospravedlnění násilného činu (Meloy a Hoffmann, 2021).

2.1.2 Motivační složky ovlivňující rozhodnutí k útoku

Motivace aktivních střelců se liší v závislosti na prostředí, ve kterém útok probíhá, ale i na individuálních osobnostních a sociálních faktorech.

Školní útoky jsou často spojeny s pocitem marginalizace, šikany, společenské izolace nebo akademického selhání. Pachatelé bývají mladí muži, kteří vnímají svůj čin jako akt pomsty nebo snahy získat pozornost a uznání (Langman, 2015).

Útoky na pracovišti zpravidla vycházejí z frustrace, pocitu nespravedlnosti nebo ztráty prestiže, zaměstnání či vztahu. Někdy hraje roli i dlouhodobý konflikt se spolupracovníky nebo nadřízenými. Typickým příkladem je tzv. „disgruntled employee“ – nespokojený bývalý zaměstnanec (Fox a Levin, 2015).

Veřejné útoky bývají často motivovány extremistickou ideologií, rasismem, náboženským fanatismem nebo misantropií. V některých případech jde o „suicidal mass killings“, kde pachatel zamýšlí svůj čin jako demonstrativní akt před sebevraždou (Meloy a Gill, 2016).

Napříč těmito kontexty je patrný společný jmenovatel: pachatelé často vnímají svůj čin jako „řešení“ svého vnitřního konfliktu, jako způsob, jak získat kontrolu, přinutit svět, aby si jich všimnul a tím následně dosáhnout „spravedlnosti“ dle vlastního pokřiveného vnímání (Silver et al. 2018).

Motivační spektrum se tedy pohybuje od čistě osobní vendety až po ideologicky motivovaný terorismus, kde mnohdy dochází ke kombinaci více faktorů. Jedná se o duševní nestabilitu, vnímané křivdy a neschopnost konstruktivního řešení problémů (Böckler et al., 2020).

3 TYPY ÚTOKŮ

Útoky na tzv. měkké cíle představují pro současnou bezpečnostní politiku vážnou výzvu. Jedná se o útoky na objekty s nízkou mírou zabezpečení a vysokou koncentrací osob jako jsou školy, nákupní centra, koncerty nebo veřejná doprava. Právě tato zranitelnost činí měkké cíle atraktivními pro pachatele násilných činů (Ministerstvo vnitra ČR, 2023).

Střelba z ručních zbraní

Jednou z nejčastějších forem útoku je použití střelných zbraní, a to jak krátkých (např. pistole), tak i dlouhých (např. útočné pušky). Tyto útoky jsou často rychlé, smrtící a vedené s cílem způsobit co největší počet obětí. Typickým příkladem takového útoku byl incident v Uherském Brodě v roce 2015 (Ministerstvo vnitra ČR, 2023).

Použití chladných zbraní

Útočníci často volí i nože, mačety nebo jiné chladné zbraně, které jsou snadno dostupné a mohou být použity bez většího podezření okolí. Tyto útoky mohou být stejně ničivé jako střelba – příkladem je útok ve škole ve Žďáru nad Sázavou v roce 2014 (Ministerstvo vnitra ČR, 2023).

Sebevražedné útoky s výbušninami

V některých případech pachatelé využívají výbušniny připevněné na svém těle a provádějí sebevražedný útok. Cílem je způsobit maximálně ztráty na životech a vyvolat paniku mezi obyvatelstvem (Centrum proti hybridním hrozbám, 2024).

Improvizovaná výbušná zařízení (IED)

Improvizovaná nástražná výbušná zařízení (IED – Improvised Explosive Devices) představují další formu útoku. Útočníci je mohou umístit do zavazadel, vozidel nebo na veřejná místa. Aktivace může být časovaná, dálkově řízená či ručně spuštěná (Ministerstvo vnitra ČR, 2023).

Útoky pomocí vozidel („car-ram“)

Útoky typu „car-ramming“, tedy nájezd automobilem do skupiny lidí, patří mezi stále častější formy teroristických útoků. Vozidlo je zde využito jako zbraň – příklady najdeme např. v Berlíně (2016) nebo Nice (2016) (Centrum proti hybridním hrozbám, 2024).

3.1 Formy útoků dle počtu pachatelů

Různé útoky se liší i v počtu zapojených pachatelů, což ovlivňuje rozsah a charakter útoku.

Osamělý útočník

Jedná se o jednotlivce, který jedná bez podpory širší skupiny. Tito pachatelé často trpí psychickými problémy, anebo jsou motivováni ideologicky. Případ z Uherského Brodu je typickou ukázkou (Ministerstvo vnitra ČR, 2023).

Dvojice útočníků

V případech, kdy útok páchají dva koordinovaní pachatelé, dochází k efektivnějšímu rozdělení úloh a většímu počtu zraněných či mrtvých. Tento způsob útoku vyžaduje alespoň základní přípravu a spolupráci mezi pachateli (Centrum proti hybridním hrozbám, 2024).

Skupina útočníků

Organizované skupiny představují vyšší stupeň ohrožení, protože jejich útoky bývají strategicky promyšlené a logisticky zajištěné. Koordinace útočníků umožňuje zasáhnout větší území či počet osob (DSM, 2021).

Mnohonásobné simultánní útoky

Koordinované útoky na více místech zároveň mající za cíl způsobit nejen škody, ale i vyvolat rozsáhlý chaos a destabilizaci. Takové útoky byly zaznamenány například v Paříži (2015) nebo v Bruselu (2016) (DSM, 2021).

3.2 Průběh útoku a jeho jednotlivé fáze

Útok aktivního střelce nebývá náhodnou explozí násilí, ale většinou představuje pečlivě naplánovaný proces s několika po sobě jdoucími etapami. Jednotlivé fáze lze identifikovat na základě psychologického vývoje pachatele, jeho chování a přípravných aktivit. Znalost tohoto procesu má zásadní význam pro prevenci a zefektivnění reakce bezpečnostních složek (Silver et al., 2018; Meloy a Gill, 2016).

Fáze radikalizace a formování úmyslu

Prvním krokem na cestě k násilnému činu bývá pozvolná proměna vnitřního světa pachatele. Tato fáze může probíhat velmi dlouho – od několika týdnů až po několik let. Objevují se pocity frustrace, osobního ztroskotání, sociálního vyloučení nebo i snaha najít smysl

v radikalizované ideologii. Pachatel začíná utvářet negativní pohled na společnost a hledá „viníky“ svých problémů (Meloy a Gill, 2016).

V tomto období se může měnit i jeho sociální chování – často dochází k izolaci od okolí, propadání násilnému obsahu či ztrátě empatie. Alarmující je také tzv. únik informací (leakage), kdy pachatel přímo či nepřímo naznačuje své úmysly například přes sociální sítě, rozhovory s vrstevníky nebo symbolická gesta (Silver et al., 2018).

Fáze plánování a přípravy

Jakmile je motivace k útoku ustálená, dochází k fázi konkrétní přípravy. Pachatel si vybírá cíl útoku – často podle vnímané zranitelnosti daného místa nebo osobní vazby – a analyzuje jeho slabiny. Součástí přípravy bývá i zajištění prostředků, jako jsou zbraně, munice, výstroj nebo plány úniku. V některých případech dochází ke zkoušce útoku nanečisto tzv. „rehearsal attack“, kdy si pachatel testuje reakce okolí nebo provádí menší incident, který mu pomáhá získat jistotu a doladit detaily (Böckler et al., 2020).

Zejména u pachatelů školních útoků bývá dokumentováno, že se intenzivně inspirovali předchozími činy – sledují mediální pokrytí, analyzují bezpečnostní opatření a často touží po „mediální slávě“ (Langman, 2015).

Fáze bezprostředního přístupu k cíli

Tato fáze označuje časové období těsně před samotným zahájením útoku. Pachatel se zpravidla přesouvá na místo činu, často již ozbrojen a připraven k akci. V mnoha případech se snaží splynout s prostředím – volí tedy civilní oblečení nebo naopak cíleně používá taktickou výstroj, která má posílit jeho pocit dominance a kontroly. V tomto okamžiku často dochází k tzv. psychologické mobilizaci, kdy dojde k definitivnímu mentálnímu „přepnutí“ – pachatel odkládá pochybnosti a přechází do akčního režimu (Meloy a Hoffmann, 2021).

U některých jedinců dochází v této fázi také k záměrnému zveřejnění vlastních motivací – např. prostřednictvím manifestu, videa či příspěvku na sociálních sítích. Tento krok slouží k tomu, aby pachatel zanechal vzkaz veřejnosti, případně demonstroval ideologické či osobní důvody svého činu. Tato forma „posledního slova“ je obzvláště častá u pachatelů, jejichž jednání je vedeno extremistickým přesvědčením nebo snahou o symbolický čin (Meloy a Hoffmann, 2021).

Samotný útok

Tato fáze útoku je charakteristická náhlým přechodem k extrémnímu násilí. Pachatel zpravidla jedná s cílem způsobit co největší počet obětí během krátké doby. Útok často probíhá v prostředí s vysokou koncentrací lidí – například ve školách, nákupních centrech nebo na veřejných akcích – kde je pohyb obětí omezen a možnost úniku minimální (Fox a Levin, 2015).

Útočník bývá často mobilní – může přecházet mezi místnostmi, patry nebo různými částmi objektu a přizpůsobovat svou taktiku aktuálním podmínkám. Reaguje na odpor přítomných osob nebo na přítomnost bezpečnostních složek. Jeho cílem ale většinou není komunikace, vyjednávání nebo únik – jedná impulzivně, rozhodně a bez ohledu na vlastní přežití (Silver et al., 2018).

Pro tuto fázi jsou typické následující znaky:

- extrémně vysoká úmrtnost během prvních minut útoku,
- naprostá absence jakéhokoliv vyjednávání nebo pokusu o komunikaci,
- velmi krátké trvání celé akce – většina těchto útoků končí do deseti minut od zahájení (Silver et al., 2018).

Ukončení útoku

Závěr útoku aktivního střelce obvykle přichází velmi rychle – většina incidentů je ukončena během několika minut od svého zahájení. Na základě analýz případů v Evropě i Spojených státech lze rozlišit tři nejčastější způsoby, jak dochází k samotnému ukončení:

- **Zásahem policie nebo zbrojené osoby** – k přerušení útoku dochází v důsledku včasného zásahu bezpečnostních složek nebo ozbrojených civilních osob. Tento způsob ukončení je nejefektivnější z hlediska minimalizace obětí, obzvláště pokud je zásah rychlý a profesionální (FBI, 2018).
- **Sebevraždou pachatele** – nejčastější zakončení útoku. Pachatelé se často rozhodnout ukončit svůj život poté, co splnili svou „misi“, nebo ve chvíli, kdy se dostávají pod tlak ze strany zasahujících jednotek. Tento způsob ukončení bývá běžný u jedinců, kteří vnímají svůj čin jako formu seberealizace nebo finální gesto odporu vůči společnosti (FBI, 2018).

- **Zadržením pachatele** – nejméně obvyklý scénář. Vyskytuje se zpravidla u méně impulzivních pachatelů, případně tam, kde byl útok spíše demonstrativní než destruktivní. Vyskytuje se v případech, kdy pachatel nemá primární záměr zemřít při útoku nebo změnil rozhodnutí v jeho průběhu (Böckler et al., 2020).

3.3 Dopady útoků – psychologické, společenské a bezpečnostní aspekty

Útoky aktivních střelců představují mimořádně závažný problém nejen kvůli okamžitým fyzickým ztrátám, ale také kvůli jejich dlouhodobému dopadu na psychiku jednotlivců a celé společnosti. Historické jevy typu amok měly převážně omezený lokální dosah, ale moderní útoky aktivních střelců se v důsledku globalizace a intenzivního mediálního pokrytí promítají do širokého společenského vědomí (Miller, 2020).

Psychologické důsledky útoků zasahují nejen přímé účastníky událostí (oběti, přeživší a zasahující složky), ale i širší veřejnost, která může vnímat zvýšenou míru ohrožení, a to i v místech, kde k útoku reálně nedošlo (Newman, Fox, 2020).

Strach, stres, úzkostné poruchy či posttraumatická stresová porucha (PTSD) se objevují jako časté reakce na tyto tragické události (North et al., 2019).

Společenské dopady jsou rovněž výrazné, jelikož útoky narušují důvěru obyvatelstva v efektivitu státu při zajištění bezpečnosti a vedou ke změnám v běžném chování lidí. Je tím myšlena především zvýšená opatrnost na veřejných místech, vyhýbání se velkým shromážděním či úprava každodenních aktivit (Lowe, Galea, 2017).

V reakci na útoky aktivních střelců dochází k systematickému posilování bezpečnostních opatření, včetně aktualizace krizových plánů, školení personálu a zavádění nových technologií zaměřených na prevenci a rychlou reakci (Blair, Schweit, 2019).

4 PRÁVNÍ RÁMEC A LEGISLATIVNÍ VYMEZENÍ

Právní úprava hraje klíčovou roli v prevenci útoků aktivních střelců i v minimalizaci jejich dopadů. Správně nastavená legislativa nejenže reguluje přístup k nebezpečným prostředkům, ale také definuje zásady pro činnost bezpečnostních složek a ochranu veřejných prostor. Tato kapitola se zaměřuje na srovnání legislativních přístupů České republiky a vybraných zahraničních států.

4.1 Právní a legislativní rámec v České republice

V České republice je oblast držení a nakládání se střelnými zbraněmi regulována zejména zákonem č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanovuje kategorie zbraní, upravuje pravidla pro jejich nabývání a držení a klade důraz na odbornou způsobilost a psychickou stabilitu držitelů (Zákon č. 119/2002 Sb.).

Významnou legislativní změnou bylo schválení ústavního zákona č. 98/2021 Sb., kterým se rozšířila Listina základních práv a svobod o právo na obranu se zbraní. Tento krok reagoval mimo jiné na obavy ze zpřísnění evropské legislativy v oblasti zbraní, konkrétně na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853, jež zpřísnila pravidla pro civilní držení některých typů palných zbraní (Ústavní zákon č. 98/2021 Sb.; Směrnice EU 2017/853).

Problematika ochrany měkkých cílů, tedy veřejných míst bez výrazného zabezpečení, je řešena v dokumentu „Koncepce ochrany měkkých cílů na období 2021–2025“, který schválilo Ministerstvo vnitra. Tento strategický materiál identifikuje rizika a navrhuje opatření, jak chránit frekventované veřejné prostory před útoky. Přestože je v České republice legislativa týkající se držení zbraní a ochrany veřejných prostor poměrně rozvinutá, v oblasti prevence útoků aktivních střelců se právní rámec rozvíjí spíše reaktivně, často až v návaznosti na konkrétní incidenty, než jako součást systematické preventivní strategie (Ministerstvo vnitra ČR, 2021).

4.2 Zahraniční právní úpravy a mezinárodní přístupy

Zahraniční státy přistupují k prevenci útoků aktivních střelců různými způsoby, přičemž legislativní řešení odráží historický vývoj, míru ohrožení a společenské hodnoty jednotlivých zemí (Lankford, 2016).

Ve Spojených státech amerických je držení zbraní chráněno Druhým dodatkem Ústavy, což výrazně komplikuje snahy o zavedení plošných omezení. Přesto některé státy přijaly tzv. „red flag laws“, které umožňují soudní cestou odebrat zbraň osobám vykazujícím známky nebezpečného chování (Everytown for Gun Safety, 2022).

Tyto zákony jsou zaměřeny na prevenci násilí včasnou intervencí na základě zjištěných varovných signálů (Zeoli, Paruk, 2020).

V rámci Evropské unie sehrála klíčovou roli směrnice 2017/853, přijatá v návaznosti na sérii teroristických útoků v Evropě. Tato legislativa zpřísnila pravidla pro držení některých kategorií střelných zbraní a zavedla povinnost efektivnější výměny informací mezi členskými státy o osobách podezřelých z extremismu nebo související trestné činnosti (European Commission, 2017).

Kromě národních a unijních opatření se ochranou před útoky aktivních střelců zabývají i mezinárodní organizace, například INTERPOL nebo OSN, které podporují sdílení bezpečnostních informací, harmonizaci standardů ochrany měkkých cílů a rozvoj preventivních programů (INTERPOL, 2021).

4.3 Shrnutí legislativy

Z porovnání české a zahraniční legislativy je zřejmé, že právní nástroje samy o sobě nestačí k účinné prevenci útoků aktivních střelců. Zákonné normy musí být podpořeny také praktickými opatřeními a funkčními bezpečnostními strukturami. V České republice existují právní předpisy, které poměrně důsledně regulují držení zbraní a rámcově se věnují ochraně měkkých cílů. Přesto je patrné, že přístup k prevenci je mnohdy spíše reaktivní a reaguje na konkrétní incidenty než na systematickou analýzu rizik (Tomandl et. al., 2020; Vegrichtová, 2022).

Odborná literatura i zahraniční zkušenosti ukazují, že jedním z klíčových prvků účinné obrany je včasné rozpoznání varovných signálů a schopnost zasáhnout ještě před samotným útokem. V tomto směru představují tzv. red flag laws (například v USA) příklad právního rámce umožňujícího preventivní zásah na základě změn v chování jednotlivců (Julian, 2021; Zeoli, Paruk, 2020).

Současně je v zahraničí kladen výrazný důraz na školení veřejnosti a rozvoj schopnosti individuální reakce v krizových situacích (Moore – Merrell, 2021).

Důležitým trendem, na který upozorňuje např. Hofreiter a kol. (2020), je posun od čistě pasivních bezpečnostních opatření k aktivní správě rizik. To znamená nejen fyzické zabezpečení objektů, ale také vytváření scénářů, krizových plánů, zapojení veřejnosti a koordinaci mezi různými aktéry.

Na evropské úrovni pak hraje klíčovou roli legislativní harmonizace v rámci EU, jejímž cílem je sjednotit základní pravidla pro civilní držení zbraní a podpořit sdílení bezpečnostních informací mezi členskými státy (European Commission, 2017).

Závěrem lze shrnout, že efektivní legislativa musí být více než souborem předpisů – musí se stát živým nástrojem prevence, vzdělávání a mezioborové spolupráce. Pouze tak lze reagovat na měnící se charakter hrozeb a skutečně přispět ke zvýšení bezpečnosti obyvatelstva.

II.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 ANALÝZA PŘÍPADŮ ÚTOKŮ AKTIVNÍHO STŘELCE

Cílem praktické části této bakalářské práce je analyzovat vybrané případy útoků aktivních střelců v zahraničí a České republice, identifikovat jejich společné a rozdílné znaky a na základě těchto poznatků formulovat návrhy a doporučení pro zvýšení krizové připravenosti obyvatelstva.

V první části jsou podrobně zpracovány čtyři konkrétní případy útoků: dva ze zahraničí (útok Anderse Behringa Breivika v Norsku a útok Brentona Tarranta na Novém Zélandu) a dva z českého prostředí (útok v Uherském Brodě a na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze). Následně je provedena strukturovaná komparativní analýza těchto případů zaměřená na hledání klíčových podobností a odlišností v motivaci pachatelů, provedení útoků i reakcí bezpečnostních složek. Součástí praktické části je také zhodnocení výsledků dotazníkového šetření a polostrukturovaných rozhovorů s respondenty z Prahy a Uherského Brodu, které poskytují cenný pohled na vnímání krizové připravenosti ze strany veřejnosti.

Na základě získaných poznatků jsou formulována konkrétní doporučení a návrhy na preventivní opatření, jejichž cílem je zvýšit schopnost společnosti reagovat na hrozbu aktivního střelce. Zvláštní pozornost je věnována návrhu inovativní mobilní aplikace „ZACHRAŇ SE!“, která by mohla významně přispět ke zvýšení informovanosti a rychlosti reakce veřejnosti v krizových situacích.

5.1 Přehled vybraných případů útoků aktivního střelce

V této kapitole jsou analyzovány čtyři vybrané případy útoků aktivních střelců, které představují klíčové případy jak v zahraničním, tak i v českém prostředí. Cílem je vytvořit podklad pro komparativní analýzu a následné formulování návrhů preventivních opatření.

5.1.1 Útok Anderse Behringa Breivika – Norsko, 2011

Shrnutí události:

Dne 22. července 2011 Anders Behring Breivik nejprve odpálil výbušninu před vládními budovami v centru Osla, čímž zabil 8 lidí a desítky dalších zranil. Následně se přesunul na ostrov Utøya, kde se konal letní tábor norské sociálně demokratické mládežnické organizace. V převlečení za policistu zde Breivik systematicky střílel účastníky tábora. Útok na ostrov trval přibližně 72 minut, než byl pachatel zadržen speciální jednotkou norské policie (Berwick, 2011).

Časová osa útoků:

Oslo – bombový útok:

15:13 – Breivik zaparkoval dodávku Volkswagen Crafter naloženou výbušninou poblíž vládních budov v centru Oslav

15:25 – Výbuch, který způsobil smrt osmi lidí a těžká poškození okolních budov

15:26 – Policie přijala první hlášení o explozi

15:28 – Na místo dorazila první policejní hlídka (Gjørsv et al., 2012).

Utøya – střelba na letním táboře:

16:55 – Breivik dorazil k trajektu, převlečený za policistu a odcestoval na ostrov

17:17 – Vylodil se na ostrově a začal se pohybovat mezi účastníky letního tábora

17:22 – Breivik zahájil střelbu na přítomné osoby

17:25 – Policie obdržela první volání, týkající se střelby na ostrově Utøya

17:52 – První policejní hlídky se dostaly k molu naproti ostrova

18:00 – Speciální jednotka Delta dorazila na pevninskou část, ale kvůli logistickým problémům musela čekat na přepravu na ostrov

18:25 – Jednotka Delta přistála na Utøye

18:34 – Breivik se bez odporu vzdal policii (Gjørsv et al., 2012).

Profil pachatele:

Anders Behring Breivik byl ve věku 32 let, bez předchozího trestního záznamu, ale vykazoval známky dlouhodobé sociální izolace a radikalizace. Jeho extremistické postoje se postupně vyhranily směrem ke krajní pravici, zejména vůči multikulturalismu a islámu. Breivik se považoval za „obránce evropské identity“ a v den útoku zveřejnil rozsáhlý manifest s názvem: „2083: A European Declaration of Independence“, ve kterém popsal svou ideologii i důvody plánovaného činu (Berwick, 2011).

Psychiatrická hodnocení se v jeho případě lišila – zatímco první posudek uvažoval o paranoidní schizofrenii, následující znalecký tým potvrdil jeho trestní odpovědnost a uvedl, že jednal z ideologických pohnutek s plným vědomím následků. Breivik typicky

zapadá do profilu osamělého útočníka s ideologickou motivací a pečlivě naplánovaným činem (Gjorv et al., 2012).

Motivace k útoku:

Anders Behring Breivik připravoval svůj čin několik let. Své jednání zdůvodnil nenávistí k multikulturalismu a islámu, což podrobně rozvedl ve svém manifestu „2083: A European Declaration of Independence“, který zveřejnil v roce 2011 (Berwick, 2011).

Způsob provedení útoku:

Kombinace bombového útoku a následné střelby. Zbraně a výbušniny získal legálně a připravil pečlivý plán (Gjorv et al., 2012).

Reakce na útok:

Oficiální vyšetřovací zpráva později konstatovala, že bezpečnostní složky reagovaly pomaleji, než bylo optimální, zejména při přepravě jednotky Delta na ostrov Utøya, a že existovaly systémové nedostatky ve včasné reakci na krizovou situaci (Gjorv et al., 2012).

Útok vedl následně k přehodnocení bezpečnostních politik v Norsku, zvýšení kapacit krizového řízení a zavedení důrazu na ochranu měkkých cílů (Norwegian Public Inquiry, 2012).

5.1.2 Útok Brentona Tarranta – Nový Zéland, 2019

Shrnutí události:

Dne 15. března 2019 provedl Brenton Tarrant koordinovaný útok na dvě mešity v Christchurchi – Al Noor a Linwood – během pátečních modliteb. Pachatel použil střelné zbraně, které měl v držení legálně, díky tehdy platné liberální zbraňové legislativě Nového Zélandu. Celý čin současně živě streamoval prostřednictvím sociální sítě (New Zealand Royal Commission, 2020).

Časová osa útoku:

13:40 (NZDT) – Tarrant přijíždí k mešitě Al Noor ve městě Christchurch

13:41 – Dochází k zahájení střelby uvnitř budovy, přičemž útočí na přítomné věřící

13:46 – Po několika minutách odchází z mešity a pokračuje ve střelbě na osoby nacházející se venku, následně prchá autem

13:55 – Pachatel doráží k druhé cílové lokaci – mešitě Linwood – kde znovu spouští palbu

14:00 – Policie identifikuje podezřelý vůz na základě výpovědí svědků a aktivuje zásahové jednotky

14:17 – během jízdy k dalšímu potenciálnímu cíli je Tarrant zatčen policií bez nutnosti použití síly (Royal Commission, 2020).

Profil pachatele:

Brenton Tarrant, tehdy 28letý Australan žijící na Novém Zélandu, se postupně radikalizoval zejména v online prostředí, kde dlouhodobě navštěvoval diskuzní fóra a platformy šířící krajně pravicové, islamofobní a etno-nacionalistické ideologie. Digitální komunity hrály zásadní roli při upevňování jeho nenávistných postojů a podpoře násilného řešení, které vnímal jako „obranu“ proti demografickým a kulturním změnám ve společnosti. Tarrant se inspiroval předchozími útoky osamělých střelců a svůj čin ve dvou mešitách ve městě Christchurch, při němž zavraždil 51 lidí, považoval za součást širšího ideologického boje. Útok byl pečlivě naplánován, živě přenášen přes internet a doprovázen manifestem, v němž detailně popsal své motivace, cíle a ideologické zázemí (New Zealand Royal Commission, 2020).

Motivace k útoku:

Pachatel se hlásil k rasově motivovanému extremismu, obhajujícímu násilí vůči muslimům a imigrantům. Svou ideologii shrnul v manifestu „The Great Replacement“, který publikoval online (New Zealand Royal Commission, 2020).

Způsob provedení útoku:

Pachatel využil legálně držené poloautomatické zbraně, které upravil pro vyšší kadenci střelby. Útok zároveň vysílal živě na sociální síti (New Zealand Government, 2019).

Reakce na útok:

Tarrant byl zadržen policií 36 minut po zahájení útoku, během cesty k dalšímu potenciálnímu cíli (New Zealand Royal Commission, 2020).

Nový Zéland reagoval rychlým zpřísněním zákonů o držení zbraní, včetně zákazu poloautomatických zbraní a zavedl přísnější kontrolní mechanismy (New Zealand Government, 2019).

5.1.3 Útok v Uherském Brodě – Česká republika, 2015

Shrnutí události:

Dne 24. února 2015 zastřelil Zdeněk Kovář osm osob v restauraci Družba v Uherském Brodě. Po útoku spáchal sebevraždu (Kuchař, 2016).

Časová osa útoku:

12:30 – Třiašedesátiletý Zdeněk Kovář vstoupil do restaurace Družba na Slováckém náměstí, ozbrojen legálně drženou samonabíjecí pistolí CZ 75B a revolverem Alfa 820. V restauraci se v té době nacházelo několik hostů i personál.

12:38 – Policie přijala první tísňové volání oznamující střelbu uvnitř objektu.

12:47 – Na místo dorazila první hlídka Policie ČR, která byla ihned po vstupu do budovy napadena střelbou ze strany útočníka. Ten se ukrýval za barovým pultem. Policisté se následně stáhli a vyčkali na posily (iDNES.cz, 2015c).

12:56 – Kovář telefonicky kontaktoval redakci Krimi zpráv televize Prima, kde mimo jiné tvrdil, že je obětí dlouhodobé šikany a že drží rukojmí. Hovor trval přibližně čtyři minuty (Blesk.cz, 2015).

13:07 – Policie navázala s pachatelem kontakt prostřednictvím krizového vyjednaváče. Kovář opět uvedl, že má rukojmí, avšak v té době byli pravděpodobně všichni uvnitř restaurace již mrtví.

14:00 – Pachatel ukončil komunikaci s policií (iDNES.cz, 2015b).

14:23 – Do objektu vnikla zásahová jednotka. V okamžiku jejich vstupu se Kovář zastřelil.

15:35 – Ministr vnitra Milan Chovanec oficiálně oznámil, že při útoku bylo zastřeleno osm osob a pachatel spáchal sebevraždu (Blesk.cz, 2015).

Profil pachatele:

Útočníkem byl Zdeněk Kovář, 63letý muž, u něhož se dlouhodobě projevovaly psychické obtíže, zejména paranoidní myšlenky a pocity pronásledování. Přestože byl v péči psychiatra, nebyl mu odebrán zbrojní průkaz, a to ani na základě zhoršujícího se psychického stavu. Legálně vlastnil několik střelných zbraní, které později použil při útoku v restauraci v Uherském Brodě, kde zastřelil osm osob. Tento tragický případ vyvolal v České republice silnou veřejnou i odbornou diskusi o slabinách v systému posuzování zdravotní způsobilosti držitelů zbrojních průkazů a o nedostatečném propojení mezi zdravotnickým

a bezpečnostním aparátem. Kritika se zaměřila mimo jiné na roli lékařů, kteří mají pravomoc posuzovat způsobilost k držení zbraně, ale často nemají přístup ke kompletní zdravotní dokumentaci pacienta (Kuchař, 2016).

Motivace k útoku:

V tomto případě není motivace zcela objasněná, ale podle vyšetřování šlo o frustraci, pocit křivdy a psychickou nestabilitu (Česká tisková kancelář, 2015).

Způsob provedení útoku:

Útok byl proveden střelnými zbraněmi na uzavřeném místě bez zjevné přípravy na únik (Kuchař, 2016).

Reakce na útok:

Policie se na místo dostavila relativně rychle, ale kvůli obavám o rukojmí a špatné komunikaci zasáhla až po smrti pachatele (GIBS, 2015).

5.1.4 Útok na Filozofické fakultě UK v Praze – Česká republika, 2023

Shrnutí události:

Dne 21. prosince 2023 došlo v budově Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze k tragickému incidentu, kdy ozbrojený útočník zahájil střelbu na přítomné osoby. Během několika minut útoku bylo usmrceno 14 lidí a mnoho dalších utrpělo zranění různých stupňů. Pachatel se po ukončení střelby rozhodl spáchat sebevraždu dříve, než na místo dorazily zásahové jednotky Policie České republiky (Policie ČR, 2024).

Časová osa útoku:

12:19 – Bývalá spolužačka pachatele kontaktuje tísňovou linku 155. Uvádí, že obdržela znepokojující zprávy od pachatele, včetně sebevražedných výroků, a má vážné obavy o jeho duševní stav.

12:26 – Zdravotnická záchranná služba Středočeského kraje předává informace Policii ČR, konkrétně Krajskému ředitelství Policie ČR Středočeského kraje. Policie zahajuje pátrání po osobě.

12:36 – První hlídka Policie ČR dorazí k rodinnému domu pachatele v obci Hostouň, kde má dojít k prvotnímu prověření oznámení.

12:47 – Policie nalézá v obývacím pokoji tělo otce pachatele. Smrt je konstatována na místě, příčina není zpočátku zřejmá. Pozdější ohledání odhalí vícečetné střelné rány do hlavy.

13:15 – Sestra a matka pachatele informují přítomné policejní hlídky, že pachatel je studentem Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a pravděpodobně se v odpoledních hodinách přesunul do Prahy.

13:27 – Operační důstojníci Policie ČR vydávají pokyn k prověření prostor budovy FF UK v Praze na náměstí Jana Palacha, stejně jako střelnice v ulici Kolbenova, kterou pachatel v minulosti navštěvoval.

13:30 – V policejním systému je potvrzeno, že pachatel je legálním držitelem celkem osmi střelných zbraní, včetně samonabíjecích pistolí a pušky.

14:58 – Policie přijímá zásadní informaci, že se pachatel velmi pravděpodobně nachází v prostorách FF UK. Následně jsou vydána opatření k zajištění objektu a informování zásahových jednotek.

15:20 – V domě v Hostouni je zahájeno systematické ohledání místa činu. Pyrotechnická jednotka neutralizuje nástražné výbušné zařízení, které bylo nalezeno v garáži.

15:28 – Začíná detailní ohledání těla oběti (otce pachatele), které odhaluje rozsah střelných poranění a potvrzuje násilnou smrt.

cca 15:20–15:30 – V prostorách budovy Filozofické fakulty Univerzity Karlovy je pachatelem zahájena palba. Střelba je vedena z různých podlaží budovy proti studentům a zaměstnancům.

cca 15:40 – Střelba je ukončena. Pachatel následně páchá sebevraždu. Na místo přicházejí první zasahující jednotky Policie ČR a dalších složek IZS.

18:50 – Oficiální ukončení zásahu složek integrovaného záchranného systému na místě tragédie. Objekt je zajištěn a předán k forenznímu zpracování. Následují krizové intervence, identifikace obětí a dokumentace místa činu (POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČR. Závěrečná zpráva vyšetřovací komise ke střelbě na FF UK dne 21. 12. 2023. 2025, příloha č. 6).

Profil pachatele:

Útočníkem byl čtyřadvacetiletý David Kozák, student Univerzity Karlovy, který se na čin podle dostupných zjištění připravoval delší dobu. Disponoval oprávněním k držení střelných

zbraní, jež byly získány legálně. Jeho chování před útokem nevykazovalo bezprostřední známky hrozby, nicméně vyšetřování odhalilo známky dostupné radikalizace a osamocené přípravy (Policie ČR, 2024).

Motivace k útoku:

Pohnutky pachatele pravděpodobně souvisely s hlubší osobní krizí, včetně psychických obtíží, izolace a nespokojenosti s vlastním životem. Vyšetřování rovněž naznačilo, že čerpal inspiraci ze zahraničních útoků aktivních střelců, které ho mohly ovlivnit ve způsobu plánování a provedení činu (Policie ČR, 2024).

Způsob provedení útoku:

Střelba byla provedena legálně držеныmi zbraněmi přímo v prostorách univerzity, přičemž cílem útoku byli náhodně vybraní studenti a zaměstnanci fakulty. Pachatel podle zjištěných informací plánoval usmrtit co nejvyšší počet osob, a proto si pravděpodobně předem připravil více zbraní a střeliva (Policie ČR, 2024).

Reakce na útok:

Policie reagovala velmi rychle a profesionálně, přičemž okamžitě uzavřela prostor fakulty a provedla evakuaci osob, které se nacházely v okolí. Zásahová jednotka byla připravena k akci, avšak přímý střet s pachatelem nebyl nutný, neboť se útočník usmrtil sám ještě před jejich střetnutím (Policie ČR, 2024).

5.2 Strukturovaná analýza shodných a rozdílných rysů vybraných útoků

Tato kapitola se zaměřuje na komparativní analýzu čtyř vybraných případů útoků aktivních střelců. Analýza se soustředí na identifikaci společných rysů, hlavních rozdílů a klíčových faktorů, které ovlivnily průběh a následky jednotlivých událostí.

Tabulka komparace případů 1

Kritérium	Breivik (Norsko)	Tarant (NZ)	Uherský Brod (ČR)	FF UK Praha (ČR)
Datum útoku	22. 7. 2011	15. 3. 2019	24. 2. 2015	21. 12. 2023
Počet obětí	77 (8 + 69)	51	8	14
Typ zbraně	Výbušniny, poloautomatické zbraně	Poloautomatické zbraně	Poloautomatické pistole	Poloautomatické zbraně
Motivace	Krajní pravicová ideologie, odpor k multikulutralismu (Berwick, 2011)	Rasová nenávisť, xenofobie (Royal Commission, 2020)	Psychické problémy, frustrace (Kuchař, 2016)	Psychické problémy, inspirace zahraničními útoky (Policie ČR, 2024)
Cíl útoku	Vládní instituce, politická mládež	Muslimská komunita	Civilní obyvatelstvo v restauraci	Studenti a zaměstnanci univerzity
Příprava útoku	Dlouhodobá, detailní	Dlouhodobá, systematická	Nejasná, bez rozsáhlého plánování	Dlouhodobá, pečlivá (Policie ČR, 2024)
Délka trvání útoku	Cca 75 minut	Cca 36 minut	Cca 30 minut	Cca 20 minut
Reakce bezpečnostních složek	Zpožděná, kritizovaná	Rychlá, účinná	Pomalá, neefektivní	Rychlá, profesionální evakuace
Výsledek (zadržení/smrt)	Zadržen živý	Zadržen živý	Pachatel spáchal sebevraždu	Pachatel spáchal sebevraždu

(zdroj: vlastní)

5.3 Shrnutí na základě komparativní tabulky

Porovnání čtyř vybraných útoků aktivních střelců ukazuje několik společných a odlišných rysů. Ve všech případech útok provedl jediný pachatel, který jednal samostatně a bez pomoci dalších osob. Zbraně použité při útocích byly ve všech případech získány legálně, což potvrzuje roli dostupnosti střelných zbraní v těchto incidentech. U tří z analyzovaných pachatelů byla patrná dlouhodobá příprava a plánování útoku, zatímco v jednom případě (Uherský Brod) nebyly jasné známky systematické přípravy. Vysoký počet obětí byl rovněž společným znakem všech událostí bez ohledu na místo, kde k útoku došlo.

Mezi hlavní rozdíly patří motivace jednotlivých pachatelů. Zatímco Breivik a Tarrant byli vedeni ideologickými cíli (krajně pravicové smýšlení, rasová nenávisť), tak útoky v České republice měly spíše osobní a psychologické příčiny. Výrazné rozdíly byly také v použitých metodách – Breivik kombinoval výbuch a střelbu, zatímco ostatní útočníci na místě využili pouze střelné zbraně.

V reakci bezpečnostních složek byly rovněž zaznamenány rozdíly. Při útoku v Uherském Brodě byla reakce policie hodnocena jako pomalá a neefektivní, zatímco při útocích v Christchurchi a na Filozofické fakultě UK v Praze byla reakce bezpečnostních složek rychlá a organizovaná.

Výsledek útoků se rovněž lišil – zahraniční útočníci byli zadrženi živí, ale pachatelé v České republice si vzali život před přímým zásahem policie.

Z těchto zjištění vyplývá, že klíčovými faktory ovlivňujícími průběh a dopady útoků byly úroveň a délka přípravy pachatele, dostupnost vysoce účinných střelných zbraní, rychlost reakce bezpečnostních složek a psychologický stav pachatele.

5.4 Relevantní poznatky pro prevenci a efektivní reakci

Výsledky analýzy ukazují, že klíčovou roli při minimalizaci následků hraje především rychlost a kvalita zásahu bezpečnostních složek. Významným rizikovým faktorem je také dlouhodobá a systematická příprava útočníků, která komplikuje včasné odhalení hrozby.

Dostupnost vysoce účinných střelných zbraní představuje významný rizikový prvek, jenž umocňuje devastující dopady útoků. Neméně podstatnou oblastí je psychický stav pachatelů, kdy dlouhodobá izolace, psychopatologie a nedostatečná intervence mohou eskalovat do násilného chování. Z těchto poznatků tedy vyplývá, že efektivní prevence musí

spojovat rychlou reakci zásahových týmů, včasnou detekci varovných signálů a rovněž i podporu duševního zdraví v rámci celé společnosti.

6 AKTUÁLNÍ STAV PŘIPRAVENOSTI A INFORMOVANOSTI OBYVATELSTVA

Tato část práce se zaměřuje na vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření, jehož cílem bylo zjistit aktuální stav informovanosti a připravenosti české veřejnosti na případ útoku aktivního střelce. Dotazník byl anonymní, šířen online a zaměřený na základní charakteristiky respondentů, jejich úroveň informovanosti, schopnost reakce na krizovou situaci a vnímání reálných událostí v České republice.

6.1 Metodika dotazníkového šetření

K realizaci výzkumu byl zvolen kvantitativní přístup, který umožňuje sběr a analýzu dat od většího počtu respondentů a následné zobecnění zjištěných poznatků. Data byla získána prostřednictvím dotazníkového šetření, které proběhlo v online podobě. Použit byl vlastní nestandardizovaný dotazník, obsahující celkem 20 otázek.

Z celkového počtu sloužily 4 otázky k sběru základních demografických údajů (pohlaví, věk, vzdělání, velikost místa bydliště), 13 otázek se zaměřovalo na úroveň informovanosti, subjektivní připravenost a zkušenosti respondentů v souvislosti s útokem aktivního střelce a 3 otázky reflektovaly reálné události v ČR (útok v Uherském Brodě a na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze) a jejich vnímaný dopad na postoje a chování respondentů.

Celkově dotazník zahrnoval 16 uzavřených otázek s předem stanovenými možnostmi odpovědí, dále 2 polouzavřené otázky umožňující doplnění vlastní odpovědi a 2 otevřené otázky zařazené na konec. Závěrečná otázka dotazníku byla otevřeného charakteru a její zodpovězení bylo zcela dobrovolné. Respondenti v ní mohli dle vlastního uvážení vyjádřit svůj názor, sdílet osobní zkušenost, navrhnout možná zlepšení či připojit jakýkoli komentář k danému tématu.

Hlavním cílem dotazníkového šetření bylo zjistit míru informovanosti a připravenosti obyvatelstva České republiky na případný útok aktivního střelce, a zároveň posoudit, zda veřejnost vnímá toto riziko jako aktuální a relevantní. Výsledky výzkumu slouží jako podklad pro návrhy opatření a edukativních materiálů zaměřených na zvýšení krizové připravenosti obyvatelstva na útok aktivního střelce. Výsledky šetření jsou uvedeny v následující části.

6.2 Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření

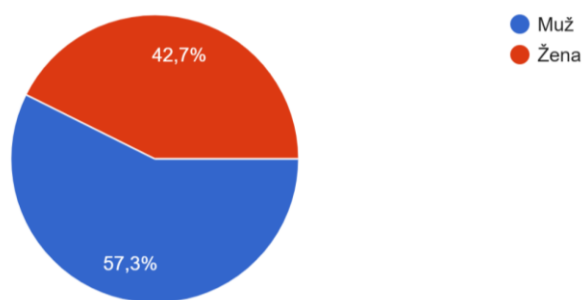
Za účelem získání dat pro praktickou část bakalářské práce bylo realizováno dotazníkové šetření, které se zaměřovalo na míru informovanosti a připravenosti obyvatelstva na situaci útoku aktivního střelce. Dotazník byl distribuován online formou prostřednictvím soukromých zpráv na sociální síti Instagram, a to napříč různými věkovými, profesními a vzdělanostními skupinami. Celkem bylo osloveno 300 potenciálních respondentů, z nichž 212 dotazník kompletně vyplnilo, což představuje návratnost 70,7 %.

Výběrový soubor zahrnoval osoby různého pohlaví, věku a vzdělání, což umožnilo získat širší společenský pohled na zkoumanou problematiku. Vzhledem k dobrovolné povaze šetření je třeba při interpretaci výsledků zohlednit možná zkreslení vyplývající z charakteristik oslovené skupiny.

Základní charakteristiky respondentů

1. Pohlaví respondentů

První otázka dotazníkového šetření zjišťovala pohlaví respondentů. Cílem bylo získat základní demografické údaje, které mohou ovlivňovat názory a postoje k dané problematice. Výsledky ukazují, že pohlaví mezi účastníky šetření, což je důležité pro správnou interpretaci následujících odpovědí.

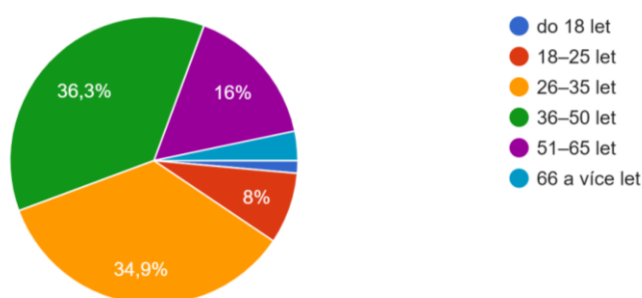
Graf 1 Pohlaví (zdroj: vlastní)

Z celkového počtu 212 respondentů tvořili muži 57 % a ženy 43 %. Tato mírná nerovnováha v zastoupení pohlaví může být ovlivněna jak způsobem distribuce dotazníku, konkrétně prostřednictvím sociální sítě Instagram, tak i rozdílnou mírou ochoty jednotlivých skupin zapojit se do výzkumu. Při vyhodnocování odpovědí je vhodné tuto disproporci reflektovat, neboť genderové

rozdíly mohou ovlivňovat vnímání rizika, postoje k bezpečnostním opatřením i očekávané způsoby reakce v případě krizových situací, jako je útok aktivního střelce.

2. Věk respondentů

Druhá otázka se zaměřovala na věkovou strukturu respondentů. Cílem bylo zjistit jaké věkové skupiny se na šetření podílely, jelikož věk může mít vliv na vnímání a hodnocení tématu útoku aktivního střelce.

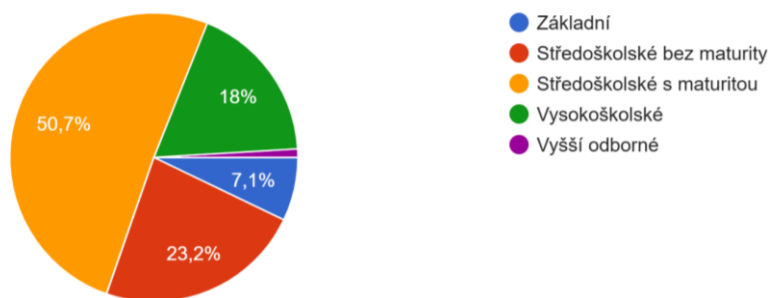

Graf 2 Věk (zdroj: vlastní).

Z hlediska věkového rozložení tvořili největší podíl respondentů účastníci ve věkové kategorii 36 až 50 let, a to 36,3 %. Těsně za nimi následovala skupina 26 až 35 let s 34,9 %. Výrazně nižší zastoupení měly věkové skupiny 51 až 65 let (16 %) a 18 až 25 let, která tvořila pouze 8 % všech respondentů. Tato věková struktura je důležitá pro interpretaci výsledků, jelikož jednotlivé věkové skupiny mohou vykazovat odlišné postoje, zkušenosti a připravenost k reakci na krizové situace. S věkem často roste míra životních zkušeností, ale zároveň může klesat schopnost okamžité fyzické reakce či důvěra v nové formy prevence. Proto je vhodné při analýze odpovědí pracovat s těmito rozdíly jako s relevantní proměnnou.

3. Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Třetí otázka byla zaměřena na zjištění nejvyššího dosaženého vzdělání dotazovaných. Jde o podstatnou informaci, jelikož i tento údaj může ovlivňovat vnímání rizik, schopnost reakce a přístup k bezpečnostním informacím.

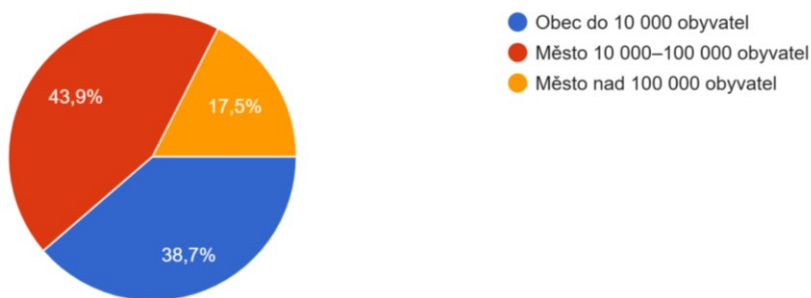

Graf 3 Vzdělání (zdroj: vlastní).

Výsledky ukazují, že největší podíl tvoří respondenti se středoškolským vzděláním s maturitou, což představuje 50,7 %. Následuje středoškolské vzdělání bez maturity (23,2 %) a za ním je na třetím místě vysokoškolské vzdělání, které tvoří 18 %. Na dalších postech se umístili respondenti se vzděláním základním (7,1 %) a vyšším odborným (1 %).

4. Místo bydliště respondentů

Čtvrtá otázka zjišťovala, zda dotazovaní jedinci žijí ve městě, na vesnici či v jiném typu lokality. Prostředí, ve kterém jednotlivci žijí, rovněž přispívá a ovlivňuje jejich zkušenosti a připravenost na krizové situace.

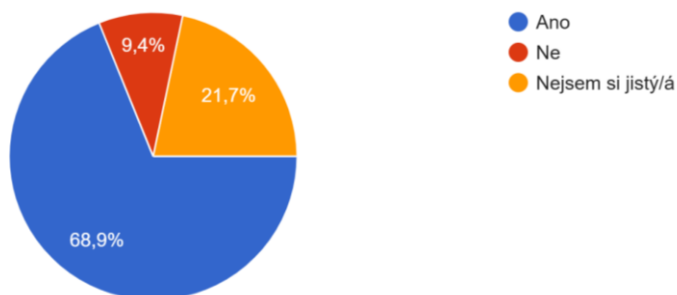
Graf 4 Bydliště (zdroj: vlastní).

Na základě zjištěných údajů žije největší část respondentů (44 %) ve městech s počtem obyvatel v rozmezí 10 000 až 100 000. Dalších 39 % dotázaných pochází z menších obcí do 10 000 obyvatel a 17 % respondentů žije ve velkých městech nad 100 000 obyvatel. Místo bydliště může ovlivňovat nejen míru informovanosti a přístup k preventivním opatřením, ale také vnímání rizika a očekávání spojená s reakcí na mimořádné události. Různě velká sídla totiž vykazují rozdíly jak ve fungování místních institucí, tak ve zkušenostech obyvatel s krizovými situacemi.

Informovanost obyvatelstva o útocích aktivních střelců

5. Slyšel(a) jste někdy o pojmu „aktivní střelec“?

Další otázka zkoumala povědomí o samotném pojmu „aktivní střelec“. Tento údaj je důležitý pro posouzení obecné informovanosti veřejnosti o této problematice.

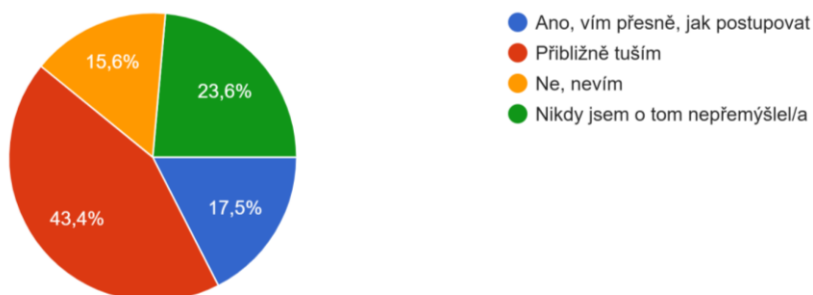

Graf 5 Povědomí o pojmu „aktivní střelec (zdroj: vlastní).

Na základě výsledku lze konstatovat, že většina respondentů (68,9 %) se s tímto pojmem již někdy setkala. Z toho 21,7 % dotázaných si nebylo jistých, zda spojení „aktivní střelec“ zná, a zbývajících 9,4 % uvedlo, že o něm nikdy neslyšeli. Tyto údaje ukazují, že povědomí o tomto fenoménu je mezi dotazovanými poměrně rozšířené, avšak existuje skupina respondentů, u které by bylo vhodné zvýšit informovanost a osvětu.

6. Víte, jak se zachovat v případě střelby ve veřejném prostoru?

Cílem této otázky bylo zjistit, do jaké míry jsou si respondenti vědomi správného postupu v případě, že by se ocitli v situaci aktivní střelby na veřejném místě.

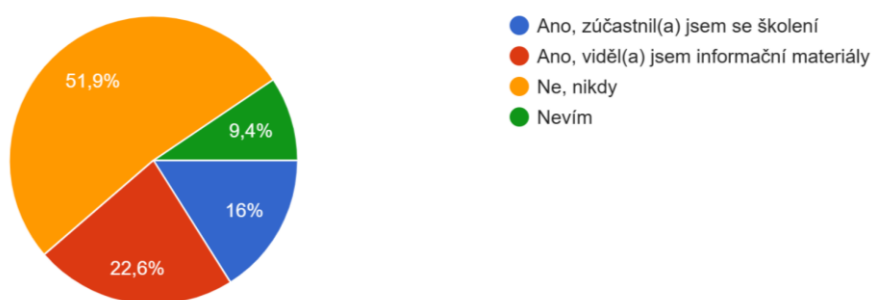
Graf 6 Jak se zachovat v případě střelby (zdroj: vlastní).

Výsledky ukazují, že 17,5 % jedinců uvedlo, že přesně vědí, jak v takové situaci postupovat. Dalších 43,4 % odpovědělo, že mají o správném postupu alespoň základní představu. Naopak 23,6 % nad touto problematikou nikdy nepřemýšlelo a 15,6 % respondentů přiznalo, že by nevěděli, jak se zachovat.

Tato data naznačují, že ačkoliv část populace má určitou míru povědomí, existuje výrazný prostor pro zlepšení informovanosti a praktické přípravy veřejnosti na podobné krizové situace.

7. Zaznamenal(a) jste někdy informační kampaň nebo školení na toto téma?

Touto otázkou bylo zjišťováno, zda se respondenti již setkali s nějakými informačními materiály nebo školeními zaměřenými na problematiku útoku aktivního střelce, případně zda se jich přímo účastnili.

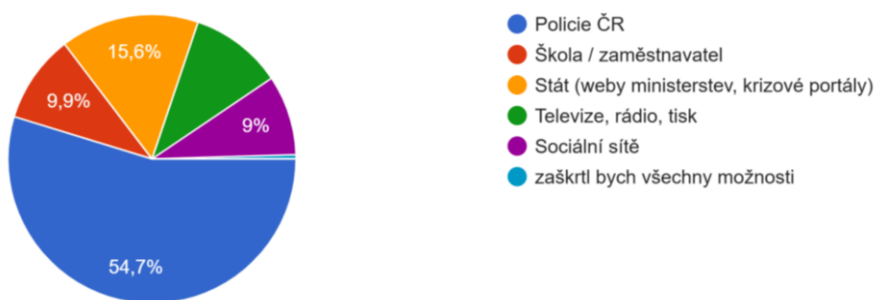
Graf 7 Povědomí o školení či informační kampani (zdroj: vlastní).

Z odpovědi vyplývá, že 51,9 % respondentů nikdy nezaznamenalo žádnou informační kampaň ani školení na toto téma. Dalších 22,6 % uvedlo, že se setkali alespoň s informačními materiály a 16 % se přímo zúčastnilo školení. Zbýlých 9,4 % dotázaných si nebylo jistých.

Výsledky ukazují, že systematická informovanost veřejnosti v oblasti chování při útoku aktivního střelce je stále nedostatečná a vyžaduje větší důraz na osvětu a praktickou přípravu.

8. Z jakého zdroje byste očekával(a) informace o chování útoku aktivního střelce?

Cílem této otázky bylo zjistit, jaký zdroj informací považují respondenti za nejdůvěryhodnější a nejvhodnější pro získání pokynů k chování při útoku aktivního střelce.

Graf 8 Zdroje informací (zdroj: vlastní).

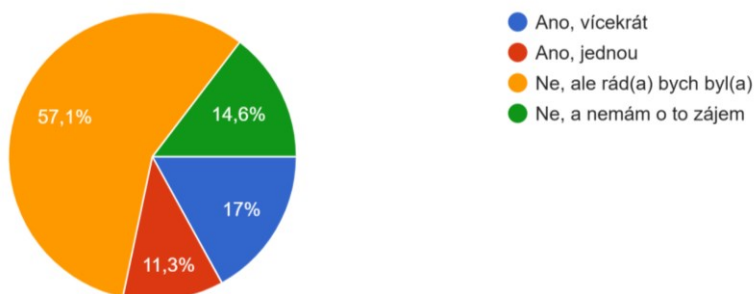
Nejvíce respondentů (54,7 %) by očekávalo informace především od Policie České republiky. Dalších 15,6 % by se obrátilo na oficiální státní instituce, jako jsou weby ministerstev nebo krizové portály. Přibližně 10 % by informace hledalo u svého zaměstnavatele či ve škole. Sociální sítě by jako hlavní zdroj preferovalo 9 % respondentů a tradiční média, tedy televizi, rádio nebo tisk by zvolilo 10,4 %. Pouze 1 respondent by očekával informace současně ze všech uvedených zdrojů.

Tato data potvrzují, že pro veřejnost je v oblasti krizové komunikace nejdůležitější autorita a oficiální ověřený zdroj.

Připravenost reagovat v krizové situaci

9. Byl(a) jste někdy proškolen(a) nebo informován(a), jak reagovat při ozbrojeném útoku?

Touto otázkou se zjišťovalo, jestli mají respondenti přímou zkušenost se školením nebo nějakým způsobem získali informace o postupech v případě ozbrojeného útoku.

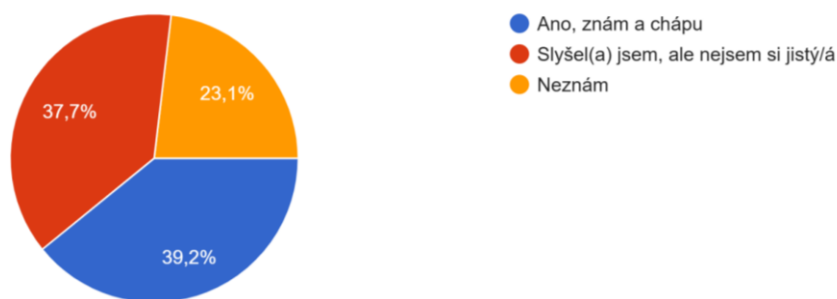
Graf 9 Proškolení reakce na ozbrojený útok (zdroj: vlastní).

Podle výsledků bylo 17 % jedinců proškoleno vícekrát a 11,3 % uvedlo, že školením prošli alespoň jednou. Více než polovina dotázaných (57,1 %) však uvedla, že školení zatím neabsolvovala, ale projevila o něj zájem. Naopak 14,6 % respondentů uvedlo, že žádným školením neprošlo a o podobné informace zájem ani nemají.

Tyto výsledky ukazují, že existuje výrazný potenciál pro rozšíření vzdělávacích aktivit, protože většina dosud neproškolených by uvítala možnost získat tyto znalosti.

10. Znáte zásadu „Run, Hide, Fight!“ (Utíkej, schovej se, bojuj!)?

Tato otázka byla zaměřena na ověření povědomí o základní bezpečnostní zásadě „Run, Hide, Fight!“, která představuje doporučený postup při útoku aktivního střelce.

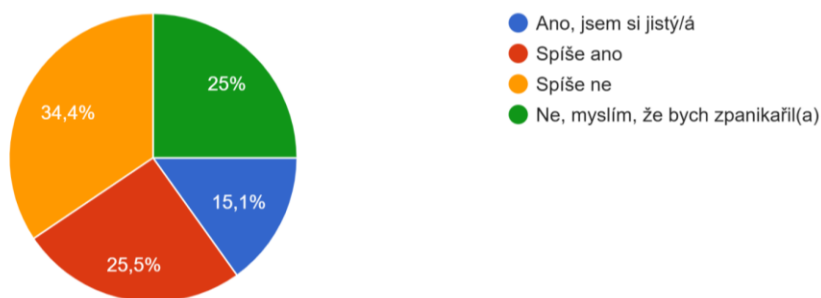
Graf 10 Znalost zásady Utíkej, schovej se, bojuj! (zdroj: vlastní).

39,2 % respondentů zásadu „Run, Hide, Fight!“ zná a chápe její význam. Dalších 37,7 % uvedlo, že tento pojem již slyšeli, ale nejsou si jisti jeho přesným obsahem. Zbývajících 23,1 % respondentů zásadu nezná vůbec.

Z výsledku je tedy patrné, že přibližně polovina dotázaných má alespoň základní povědomí o doporučeném postup, nicméně existuje i významná skupina, u které by bylo vhodné znalosti dále rozvíjet a upřesnit.

11. Myslíte si, že byste v krizové situaci dokázal(a) zachovat klid a rozumně jednat?

U této otázky bylo cílem zjistit subjektivní vnímání vlastní schopnosti respondentů zachovat chladnou hlavu a adekvátně reagovat v krizové situaci, jako je útok aktivního střelce.

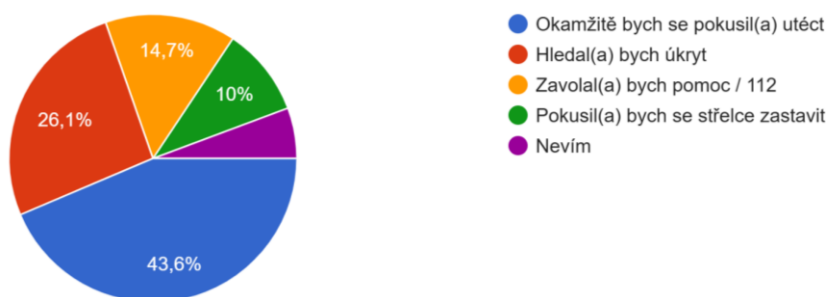
Graf 11 Schopnost jednat při krizové situaci (zdroj: vlastní).

Podle výsledků si 15,1 % dotázaných je jistých, že by dokázali zachovat klid a jednat rozumně. Dalších 25,5 % uvedlo, že by pravděpodobně reagovali správně. Naopak 34,4 % si myslí, že by v takové situaci klid neudrželi a 25 % je přesvědčeno, že by zpanikařili.

Výsledky naznačují, že u významné části populace panují obavy z vlastní reakce v krizovém okamžiku, což potvrzuje důležitost prevence, školení a posilování psychické odolnosti.

12. Kdybyste byl(a) svědkem střelby, co byste udělal(a) jako první?

Touto otázkou bylo zjišťováno, jaká by byla první spontánní reakce respondentů v případě, že by se ocitli jako svědci střelby ve veřejném prostoru.

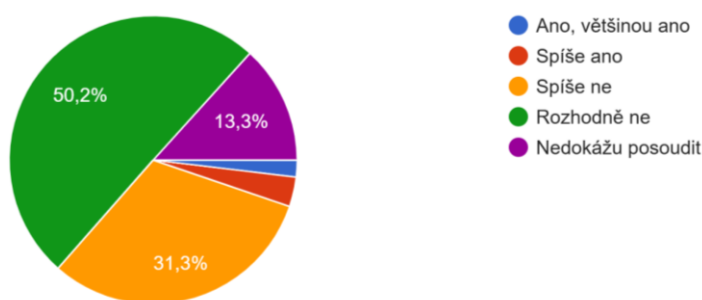
Graf 12 Jak se zachovat při střelbě (zdroj: vlastní).

Výsledku ukazují, že 43,6 % respondentů by v takové situaci primárně zvolilo útěk. Dalších 26,1 % by hledalo vhodné místo k ukrytí. Přibližně 15 % dotázaných by se snažilo přivolat pomoc. Za zmínění zde však stojí mimo jiné i to, že asi 10 % z oslovených by se pokusilo přímo zneškodnit střelce. Zbýlých zhruba 5,7 % uvedlo, že by v danou chvíli nevědělo, jak reagovat.

Tato data ukázala, že většina respondentů by intuitivně volila strategii útěky či ukrytí, což odpovídá doporučeným postupům krizového chování při útoku aktivního střelce.

13. Myslíte si, že školy, úřady nebo obchodní centra jsou dnes na podobnou situaci připravené?

Cílem této otázky bylo zjistit, jak respondenti vnímají připravenost veřejných institucí a míst s vysokou koncentrací lidí na krizové situace spojené s útokem aktivního střelce.

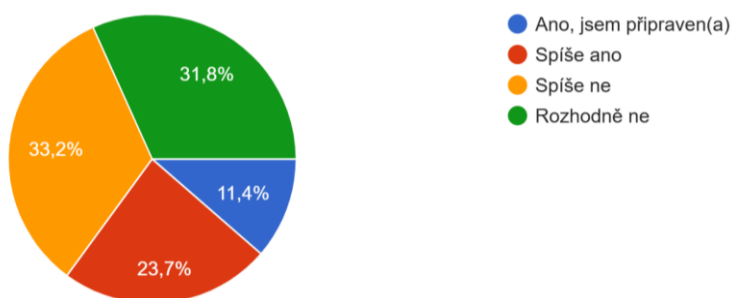
Graf 13 Připravenost škol, úřadů či obchodních center (zdroj: vlastní).

Z výsledků vyplývá, že 31,3 % respondentů se domnívá, že školy, úřady ani obchodní centra nejsou na takovou situaci příliš připravené. Ještě vyšší podíl, 50,2 % uvedl, že podle jejich názoru tato místa rozhodně připravená nejsou. Přibližně 13 % dotázaných nedokázalo připravenost institucí posoudit. Pouze 3,3 % respondentů uvedla, že jsou spíše připravené, a pouhé 1,9 % věří, že jsou většinou dobře připravené.

Tato data naznačují poměrně nízkou důvěru veřejnosti ve schopnost institucí efektivně reagovat na podobné krizové situace.

14. Považujete se osobně za připraveného(ou) na mimořádnou událost tohoto typu?

Touto otázkou se zjišťovalo, jak respondenti subjektivně hodnotí svou vlastní připravenost na situaci ozbrojeného útoku.

Graf 14 Připravenost respondentů na mimořádnou událost (zdroj: vlastní).

Výsledky ukazují, že pouze 11,4 % respondentů se cítí být na takovou situaci připraveno, zatímco 23,7 % uvedlo, že jsou spíše připraveni. Naopak 33,2 % tázaných se považuje spíše za nepřipravené a 31,8 % přiznalo, že by rozhodně připraveni nebyli.

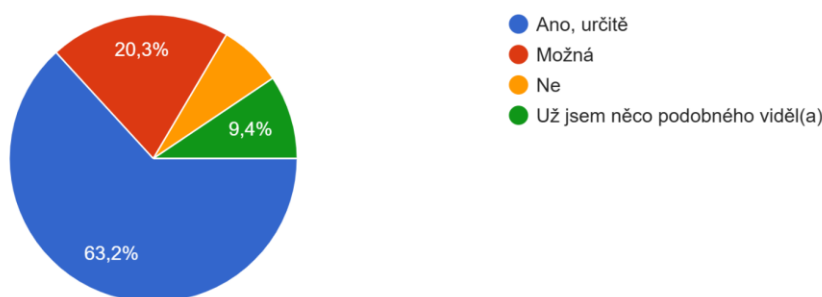
Tyto údaje naznačují, že většina populace si neuvědomuje své nedostatky v připravenosti a existuje tak značný prostor pro zvýšení povědomí a zlepšení praktických dovedností obyvatelstva v oblasti krizového chování.

15. Uvítal(a) byste informační leták, krátké video nebo školení, jak se při útoku chovat?

Zde byla posuzována ochota respondentů přijmout nové informace a vzdělávací materiály zaměřené na chování při útoku aktivního střelce.

Uvítal(a) byste informační leták, krátké video nebo školení, jak se při útoku chovat?

212 odpovědí

Graf 15 Uplatnění letáku, videa či školení „Jak se chovat při útoku“ (zdroj: vlastní).

Bylo zjištěno, že 63,2 % dotázaných by takový materiál určitě uvítalo. Dalších 20,3 % uvedlo, že by o něj měli možná zájem, v závislosti na konkrétním zpracování. Pouze 7,1 %

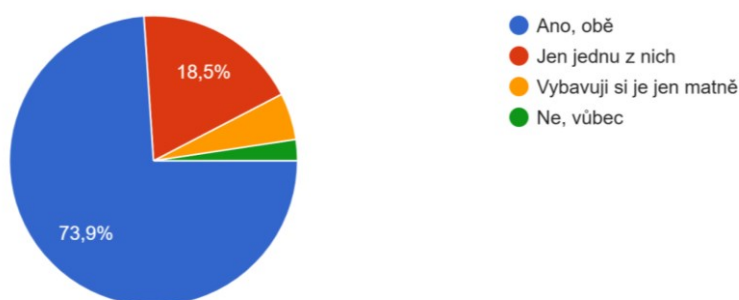
respondentů by o podobné informace zájem nemělo a 9,4 % zmínilo, že již obdobné materiály viděli.

Tato data potvrzují vysoký potenciál pro zvyšování povědomí veřejnosti prostřednictvím jednoduchých, přístupných a srozumitelných informačních prostředků.

Vztah k reálným událostem v ČR

Tato část dotazníkového šetření se zaměřila na to, jak veřejnost vnímá reálné případy střelby na území České republiky a jak tyto události ovlivnily jejich postoje k vlastní bezpečnosti.

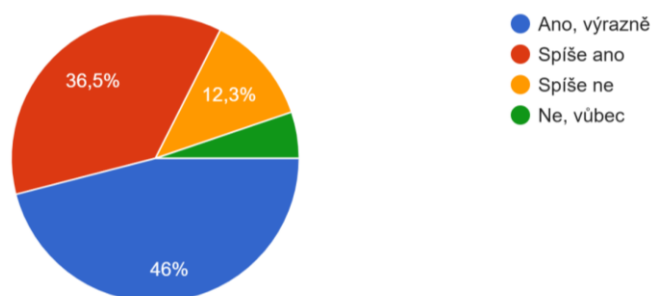
16. Pamatujete si na události střelby v Uherském Brodě (2015) a na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (2023)?

Graf 16 Povědomí o útoku v Uh. Brodě (2015) a v Praze (2023) (zdroj: vlastní).

Většina respondentů (73,9 %) uvedla, že si dobře pamatuje obě události – střelbu v restauraci v Uherském Brodě (2015) i útok na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (2023). Část dotazovaných (18,5 %) si vybavila pouze jednu z těchto událostí, zatímco 5,2 % dotázaných si tyto události pamatovala jen matně a 2,4 % si je už nepamatovala vůbec.

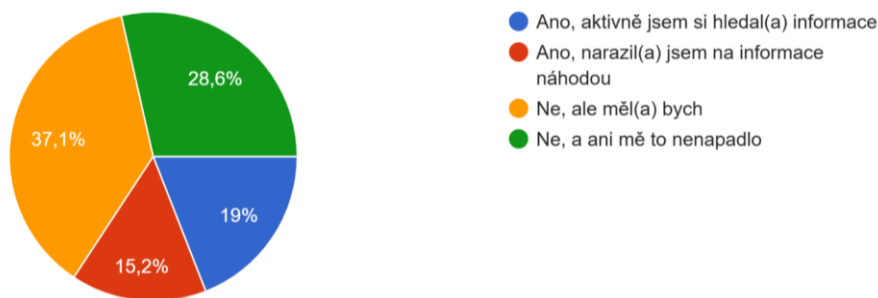
17. Změnily tyto události Váš pohled na bezpečnost veřejného prostoru?

Graf 17 Změna pohledu na bezpečnost veřejného prostoru (zdroj: vlastní).

V tomto případě významná část respondentů začala vnímat veřejné prostory jako méně bezpečné. Téměř polovina respondentů uvedla, že události výrazně změnily jejich pohled na bezpečnost veřejného prostoru, zatímco u jiných byl tento dopad mírnější nebo žádný.

18. Zjišťoval(a) jste si po těchto událostech, co dělat při podobných incidentech?

Graf 18 Informovanost a vlastní iniciativa

I přes výrazný emocionální dopad si aktivně hledala informace o tom, jak se chovat při útoku pouze menší část respondentů. Další skupina se sice s těmito informacemi setkala náhodně, ale cíleně si je nevyhledávala. Někteří si však uvědomili, že by se o správném postupu měli informovat, ale dosud tak neučinili. Významná část však přiznala, že je vůbec nenapadlo se touto otázkou zabývat.

19. Zdroje informací.

Z dotazovaných, kteří aktivně nebo náhodně informace vyhledávali, nejčastěji čerpali z internetových portálů, zpravodajských médií, oficiálních webů státních institucí nebo sociálních sítí. Někteří uvedli jako zdroj školení či přednášky pořádané jejich zaměstnavatelem nebo školou.

20. Reflexe respondentů na téma útoku aktivního střelce (otevřená otázka)

Z odpovědí v závěrečné otevřené otázce vyplynula řada konkrétních návrhů a postřehů, které rozšiřují a doplňují výsledky kvantitativní části dotazníku. Mezi nejčastěji se objevující témata patřila potřeba zvýšení informovanosti veřejnosti, zavádění pravidelných školení, podpora praktické připravenosti a také individuální přístup k vlastní ochraně.

Respondenti opakovaně poukazovali na nedostatečnou osvětu v této oblasti a doporučovali, aby se preventivní školení a nácviky staly standardní součástí výuky ve školách, vzdělávání zaměstnanců i činnosti veřejných institucí. Často zazníval i požadavek na tvorbu praktických

a srozumitelných informačních materiálů – jako jsou letáky, videa nebo návody, které by byly veřejně dostupné a srozumitelné pro širokou veřejnost.

Z některých odpovědí vyplynula podpora legálního držení zbraní a myšlenka, že ozbrojený a vycvičený občan by mohl v krizové situaci efektivně přispět k zastavení útočníka. Tento názor byl doplněn i návrhy na větší zapojení organizací, které se specializují na bezpečnostní výcvik, a důraz na praktické nácviky v reálném prostředí.

Některé reakce odrážely skepsi vůči schopnosti státu nebo policie včas a efektivně reagovat. V těchto výpovědích se objevoval důraz na osobní odpovědnost, dovednosti a schopnost jednotlivce postarat se o vlastní bezpečnost.

Celkově lze konstatovat, že veřejnost vnímá téma útoku aktivního střelce jako závažné a aktuální a přikládá velký význam praktické připravenosti, prevenci a dostupnosti jasných informací pro běžné občany.

6.2.1 Shrnutí hlavních zjištění

Dotazníkové šetření ukazuje, že reálné případy střelby v České republice zanechaly ve společnosti viditelnou emocionální stopu. Přesto však aktivní zájem veřejnosti o získání informací o správním postupu při podobných krizových situacích zůstává spíše nízký. Výsledky potvrzují, že existuje značný prostor pro zlepšení informovanosti, zvýšení prevence a zavedení opatření podporujících krizovou připravenost obyvatelstva. Na toto zjištění navazuje návrhová část práce, která se zaměří na konkrétní opatření směřující ke zvýšení bezpečnosti a odolnosti veřejnosti v případě útoku aktivního střelce.

7 KVALITATIVNÍ ROZHOVORY S OBYVATELI UH. BRODU A PRAHY

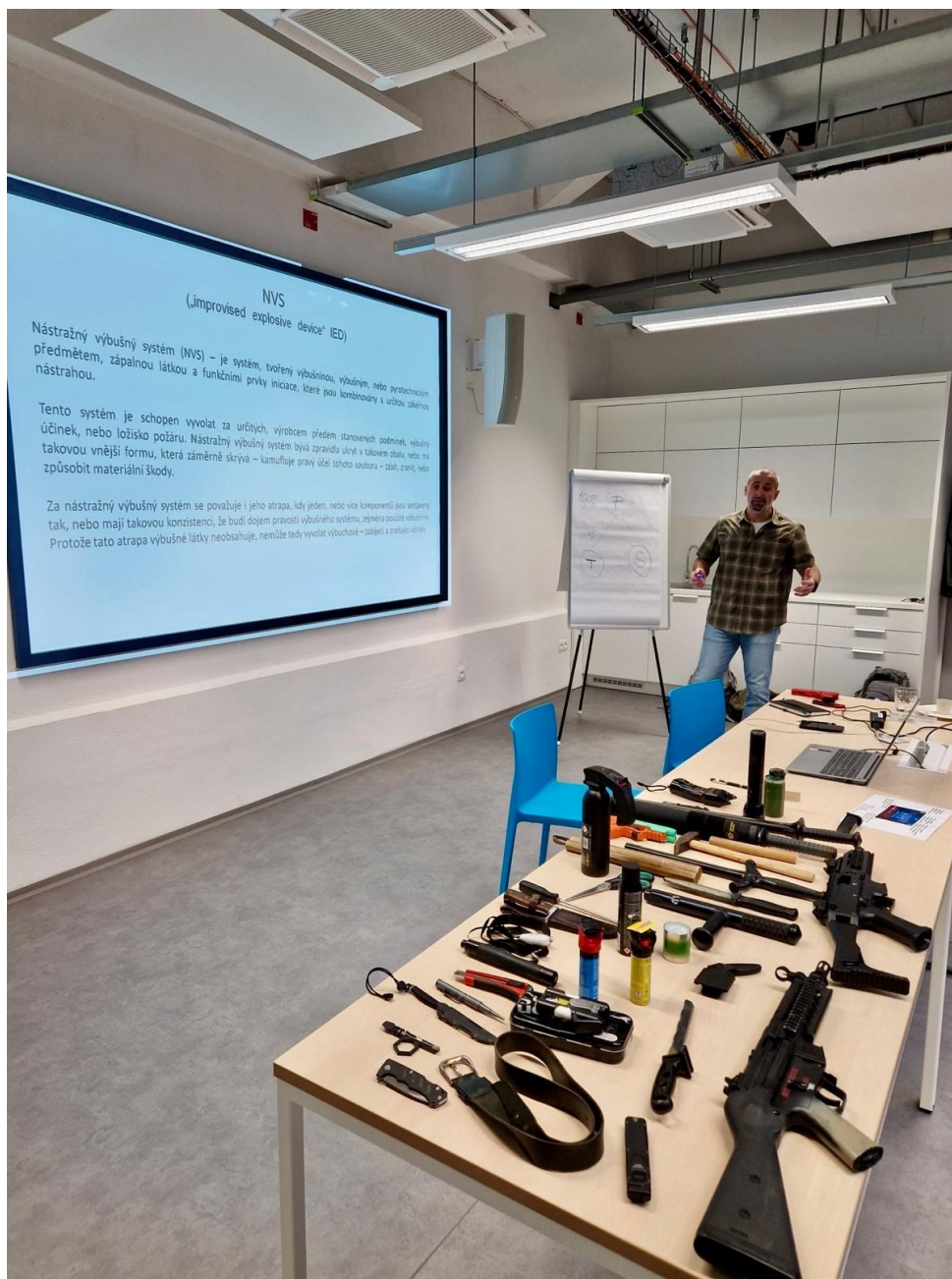
V rámci praktické části byly provedeny kvalitativní rozhovory s osmi respondenty, z nichž čtyři pocházeli z Uherského Brodu (místa útoku v roce 2015) a čtyři z Prahy, konkrétně z oblasti postižené útokem na Filozofické fakultě UK v prosinci 2023. Cílem rozhovorů bylo hlouběji porozumět subjektivnímu vnímání bezpečnosti, informovanosti veřejnosti o útocích aktivního střelce a připravenosti obyvatel na mimořádné události tohoto typu. Plné znění rozhovorů je uvedeno v přílohách této práce.

Napříč odpověďmi respondentů se ukázaly čtyři dominantní témata: silná emocionální reakce na samotný útok, zvýšená obezřetnost v každodenních situacích, výrazný nedostatek informací o doporučeném chování při útoku a potřeba praktické osvěty formou jednoduchých návodů, školení nebo informačních materiálů.

Respondenti napříč lokalitami uváděli, že neobdrželi žádné oficiální informace či pokyny, jak se v případě podobného útoku chovat. Ani v Praze, kde došlo k útoku v roce 2023, nebyla podle výpovědí respondentů veřejnost informována například formou letáků, školení nebo preventivních akcí. Ve výpovědích opakovaně zaznívala potřeba, aby byl výcvik součástí vzdělávání, práce nebo běžného občanského života.

7.1 Odborný pohled: rozhovor s Mgr. Viktorem Breberou (KACU Group)

Pro doplnění pohledu odborníka na problematiku připravenosti na útok aktivního střelce byl realizován rozhovor s Mgr. Viktorem Breberou, který vede českou společnost KACU Group. Tato organizace se specializuje na praktickou přípravu v oblasti osobní bezpečnosti a krizové reakce. Výcviky pořádané KACU Group jsou založeny na realistických simulacích a praktických scénářích, které pomáhají účastníkům osvojit si správné reakce pod tlakem.

Obrázek 1 Školení reakce na útok aktivního střelce

Zdroj: Osobní archiv Mgr. Viktora Brebery, 2025.

Mgr. Brebera se dané problematice věnuje od roku 2011 a v roce 2012 realizoval první součinnostní cvičení v České republice se složkami IZS, Univerzitou obrany v Brně a s Městskou policií Zlín na zlínské zdravotnické škole (osobní komunikace, Brebera, 2025).

Obrázek 2 Simulace útoku aktivního střelce ve škole, Zlín (2012)

Zdroj: Osobní archiv Mgr. Viktora Brebery, 2025.

Obrázek 3 Simulace útoku aktivního střelce ve škole, Zlín (2012)

Zdroj: Osobní archiv Mgr. Viktora Brebery, 2025.

Obrázek 4 Simulace útoku aktivního střelce ve škole, Zlín (2012)

Zdroj: Osobní archiv Mgr. Viktora Brebera, 2025.

Mgr. Brebera na základě svých dlouholetých zkušeností zdůrazňuje, že teoretická znalost postupů je důležitým východiskem, avšak v krizové situaci často rozhoduje především praktická dovednost. Podle jeho názoru je nezbytné, aby účastníci školení měli možnost si chování v rizikových situacích opakovaně vyzkoušet a vytvořit si tak automatické reakce, které v reálném stresu fungují efektivněji než pouhá znalost teorie. Zároveň upozorňuje i na to, že obsah školení by měl být vždy přizpůsoben konkrétnímu prostředí, kde budou účastníci tato pravidla aplikovat. Bezpečnostní výcvik by tak neměl být univerzální, ale měl by reflektovat specifika dané budovy či organizace a přizpůsobit simulované situace reálným podmínkám účastníků (osobní komunikace, Brebera, 2025).

Za účelem, efektivního zvýšení bezpečnosti by měla být školení zařazena jako pravidelná součást vzdělávání na školách a ve veřejných institucích. Ideálním modelem je kombinace teoretického úvodu a praktického cvičení minimálně jednou ročně, s možností rozšířeného školení pro pracovníky odpovědné za krizové řízení.

8 NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO ZVÝŠENÍ KRIZOVÉ PŘÍPRAVENOSTI OBYVATELSTVA

Na základě provedené analýzy případů útoků aktivních střelců a výsledků dotazníkového šetření byla identifikována řada nedostatků v oblasti informovanosti a krizové připravenosti obyvatelstva. Tato kapitola proto předkládá návrhy konkrétních opatření, jejichž cílem je zvýšit schopnost veřejnosti efektivně reagovat v případě ohrožení. Navrhovaná opatření se soustředí na posílení vzdělávání zaměstnanců a studentů, vytvoření informačního letáku zaměřeného na chování při útoku a na inovativní podporu osobní bezpečnosti prostřednictvím navržené mobilní aplikace.

8.1 Realizace školení pro studenty a zaměstnance

Zvyšování krizové připravenosti veřejnosti je nezbytné zejména v prostředí škol, univerzit a institucí s vysokou koncentrací osob. Jedním z nejúčinnějších nástrojů je pravidelná realizace školení zaměřených na reakci při útoku aktivního střelce. Studenti i zaměstnanci by měli mít možnost osvojit si nejen teoretické zásady krizového chování, ale především praktické dovednosti, které jim v případě reálné hrozby mohou zachránit život. Obsah školení by měl zahrnovat seznámení s principy zásady „Run, Hide, Fight!“ (utíkej, schovej se, bojuj), doplněné praktickými nácviky modelových krizových situací. Důraz je vhodné klást i na základní prvky improvizované první pomoci, krizové komunikace a správného chování při kontaktu se zasahujícími jednotkami.

8.2 Vytvoření informačního letáku pro veřejnost

V rámci zvyšování informovanosti a krizové připravenosti obyvatelstva představuje vhodný doplněk ke zmíněnému školení také distribuce srozumitelných informačních materiálů. Jednou z efektivních forem je vytvoření informačního letáku, který by stručnou a přehlednou formou seznamoval veřejnost se základními zásadami chování při útoku aktivního střelce. Leták by sloužil k rychlému osvěžení klíčových principů přežití, a to jak pro studenty a zaměstnance škol, tak pro širokou veřejnost.

Cílem tohoto návrhu je vytvořit materiál, který bude velmi stručný, jasný a především snadno dostupný. Důraz je kladen na jednoduchost a srozumitelné pokyny, které si lze v krizové situaci snadno vybavit a aplikovat. Leták je zaměřen zejména na zásadu „Run, Hide, Fight!“ (Utíkej, schovej se, bojuj!).

8.3 Návrh mobilní aplikace pro zvýšení krizové připravenosti

V rámci zvyšování krizové připravenosti obyvatelstva je navrhována mobilní aplikace s názvem „ZACHRAŇ SE!“, která by mohla zásadně přispět k rychlejší reakci veřejnosti v případě útoku aktivního střelce. Název je zvolen s důrazem na jednoduchost, srozumitelnost a okamžité pochopení účelu – připravit uživatele na krizové situace, poskytnout ku potřebné návody a motivovat jej k vlastní aktivitě v oblasti sebeochrany.

8.3.1 Funkce a obsah aplikace

Aplikace „ZACHRAŇ SE!“ je navržena jako interaktivní nástroj kombinující edukaci, simulaci krizových scénářů a okamžitou pomoc v nouzových situacích.

Mezi hlavní funkce patří:

- **Interaktivní scénáře:** Uživatel je vystaven modelovým situacím (např. útok ve škole, v obchodním centru) a vybírá reakci – útěk, ukrytí nebo obranu. Okamžitá zpětná vazba vyhodnotí, jak správné či rizikové bylo jeho rozhodnutí.
- **Rychlý krizový průvodce „Přežij to!“:** V případě skutečného útoku umožňuje tlačítko „TEĎ POTŘEBUJU POMOC“ okamžité zobrazení stručného návodu, jak postupovat. Funkce je dostupná i offline. Součástí je i check-list, jaké informace si všimnout a co sdělit záchranným složkám.
- **Mapa bezpečných míst:** Uživatelé mohou sami označovat bezpečná útočiště ve školách, firmách či na veřejných místech. Data jsou sdílena komunitně, zejména mezi učiteli, studenty a zaměstnanci.
- **Tréninkové mise a odměny:** Aplikace obsahuje krátké testy a kvízy zaměřené na krizové situace. Uživatelé získávají „odznaky přežití“, čímž je podpořena jejich motivace k opakovanému tréninku.
- **Sdílení zkušeností:** Tato funkce umožňuje anonymně vkládat vlastní příběhy, zážitky nebo názory. Inspirace by mohla být čerpána například ze zkušeností přeživších útoků v Uherském Brodě či na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

Obrázek 5 Návrh úvodní rozhraní mobilní aplikace

Zdroj: vlastní.

8.3.2 Cílové skupiny a způsob využití

Primárními uživateli aplikace by byli:

- studenti středních a vysokých škol,
- zaměstnanci veřejných institucí a korporátních firem,
- pedagogové, školní psychologové a bezpečnostní koordinátoři,
- široká veřejnost se zájem o vlastní bezpečnost.

Aplikace by sloužila nejen jako preventivní nástroj v rámci vzdělávacích aktivit (např. při školních cvičeních), ale i jako podpora reálné krizové reakce. Pro usnadnění rozšíření mezi mladou generací by se využívaly QR kódy rozmístěné na školách, univerzitách, v kampusových kavárnách, kinech a knihovnách. Ilustrativní umístění navrženého QR kódu je rovněž součástí informačního letáku, který je uveden v příloze IV. Důležitou součástí šíření by byla spolupráce s influencery zaměřenými na edukativní obsah na platformách jako je Instagram, TikTok nebo YouTube.

8.3.3 Přínosy aplikace pro krizovou reakci a prevenci

Předpokládané přínosy aplikace „ZACHRAŇ SE!“ zahrnují:

- **Zvýšení připravenosti obyvatelstva:** Pravidelný trénink možných reakcí zvyšuje pravděpodobnost správného rozhodnutí v reálné situaci.
- **Zrychlení reakce v kritických momentech:** Jednoduchý a přehledný průvodce umožní i ve stresové situaci postupovat systematicky.
- **Posílení komunity a sdílení znalostí:** Možnost anonymního sdílení zkušeností pomáhá budovat kolektivní povědomí o krizových situacích.
- **Zvýšení odolnosti a sebevědomí:** Uživatelé si osvojí základní strategie přežití a sníží riziko paniky při reálné hrozbě.
- **Podpora krizového vzdělávání:** Systém odměn, výzev a komunitní soutěže pomohou motivovat školy a firmy k aktivnímu zapojení do přípravy na krizové situace.

8.4 Přínosy navrhovaných opatření

Navržená opatření – tedy realizace školení, distribuce informačního letáku a vývoj mobilní aplikace „ZACHRAŇ SE!“ – představují ucelený soubor kroků, které přispívají ke zvýšení úrovně krizové připravenosti obyvatelstva v České republice. Každé z těchto opatření má specifický dopad, přičemž jejich společné nasazení může vést k významnému posílení schopnosti jednotlivců institucí reagovat na mimořádné situace typu útoku aktivního střelce.

Zvýšení informovanosti veřejnosti

Leták a mobilní aplikace poskytují srozumitelnou a rychlou orientaci v základních principech přežití v krizové situaci. Díky jednoduchému a vizuálně přehlednému zpracování

lze tyto materiály využít i ve stresových podmínkách, kdy je schopnost rozhodování omezena.

Posílení praktických dovedností

Pravidelná školení zaměřená na zásady chování při útoku aktivního střelce zvyšují šanci na přežití a pomáhají eliminovat chaos. Účastníci školení si osvojí konkrétní scénáře, naučí se principy „Run – Hide – Fight“ a získají větší sebedůvěru v krizovém jednání.

Prevence a včasné rozpoznání hrozby

Díky kampaním a vzdělávání dochází také ke zvýšení vnímavosti vůči varovným signálům v chování okolí. To může přispět k včasnému odhalení potenciálně nebezpečných osob a snížení rizika útoku ještě před jeho realizací.

Posílení bezpečnostní kultury

Zavádění těchto opatření podporuje budování bezpečnostního povědomí napříč společnostmi. Jednotlivci si uvědomují vlastní zodpovědnost a aktivní roli v ochraně sebe i druhých, což má pozitivní dopad na celkovou odolnost společnosti vůči násilným incidentům.

Podpora mezioborové spolupráce

Osvětové aktivity a vývoj aplikace přispívají k navazování spolupráce mezi školami, firmami, složkami IZS a odborníky z oblasti bezpečnosti, psychologie a krizového řízení. To umožňuje sdílení zkušeností a vytváření účinnějších preventivních strategií.

Z těchto důvodů lze konstatovat, že navrhovaná opatření nepředstavují jen jednorázové řešení, ale dlouhodobě přispívají k rozvoji odolnější, informovanější a lépe připravené společnosti.

Přehled navržených opatření spolu s jejich hlavními cíli a očekávanými přínosy je detailně zpracován v tabulce A1 uvedené v příloze. Tabulka slouží jako souhrnné vizuální doplnění této kapitoly a usnadňuje orientaci v navrhovaných řešeních.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala fenoménem aktivního střelce jako závažným bezpečnostním rizikem současné společnosti. Cílem práce bylo vytvořit teoretický rámec, který by popsal podstatu tohoto jevu, jeho typické znaky, vývoj v mezinárodním i domácím kontextu, motivaci pachatelů, průběh útoku a jeho dopady. Na tento základ navázala praktická část zaměřená na analýzu konkrétních případů útoků a ověření míry připravenosti a informovanosti obyvatelstva v České republice.

Teoretická část poskytla komplexní přehled o problematice aktivního střelce, včetně historického kontextu, přičemž pozornost byla věnována také legislativnímu rámci České republiky a jeho srovnání se zahraničními přístupy. Praktická část zpracovala čtyři případové studie – dva zahraniční útoky (Norsko, Nový Zéland) a dva z prostředí České republiky (Uherský Brod, FF UK Praha). Tyto útoky byly porovnány z hlediska motivace pachatelů, způsobu provedení, reakce bezpečnostních složek i následků.

Součástí práce byl také kvantitativní výzkum, který zjišťoval, jaké povědomí mají lidé o dané problematice, zda si pamatují konkrétní události a zda vědí, jak se v případě takového útoku zachovat. Výsledky ukázaly, že veřejnost má sice o útocích určité povědomí, ale praktické znalosti o správném postupu při útoku aktivního střelce většině respondentů chybějí. Zároveň se ukázalo, že zájem o informace a prevenci roste především po medializovaných incidentech.

Na základě zjištěných poznatků byla navržena konkrétní preventivní opatření, jejichž cílem je zvýšit připravenost veřejnosti. Mezi hlavní návrhy patří realizace školení pro studenty a zaměstnance, vytvoření informačního letáku a návrh mobilní aplikace „ZACHRAŇ SE!“, která by mohla hrát roli jak edukačního, tak praktického nástroje krizové reakce.

Závěrem lze konstatovat, že problematika aktivního střelce si zaslouží systematickou pozornost nejen ze strany odborné veřejnosti, ale i institucí, které mají za úkol chránit životy a zdraví obyvatel. Efektivní prevence, včasná edukace a adekvátní legislativní podpora představují klíčové prvky obrany proti tomuto typu násilí. Cíle stanovené v úvodu práce byly splněny – podařilo se naplnit jak teoretický rámec, tak provést praktickou analýzu a navrhnout relevantní preventivní opatření. Tato práce může přispět k dalším diskusím a taktickým krokům v oblasti zvyšování bezpečnostního povědomí ve společnosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BBC. Kazan school shooting: Nine dead after attack in Russian city [online]. 2021 [cit. 2025-04-24]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-57069589>
- BERNTZEN, Lars Erik. Lone actors and ideological violence in the digital age. *Terrorism and Political Violence*. 2020, 32(7), 1353–1374. ISSN 0954-6553.
- BERWICK, Andrew 2083: A European Declaration of Independence [online]. 2011 [cit. 2025-04-28]. Dostupné z: <https://publicintelligence.net/2083-a-european-declaration-of-independence/>
- BLAIR, J. Pete a SCHWEIT, Katherine W. A Study of Active Shooter Incidents, 2000–2018. San Marcos: Texas State University, Advanced Law Enforcement Rapid Response Training (ALERRT), 2019.
- BLESK.CZ. Student připravil bombu, pak zabil a spáchal sebevraždu [online]. 24. 11. 2022 [cit. 2025-04-24]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-krimi/727615>
- BÖCKLER, Nils; SEGER, Frank; SÜSS, Sören a HEITMEYER, Wilhelm. School shootings: Conceptual framework and international empirical trends. In: BONNIE, Richard J.; PETROSINO, Anthony; VERBYTSKYI, Andriy a WALSH, Kerry M., eds. *The SAGE Handbook of School Violence and Bullying*. Thousand Oaks: SAGE Publications, 2020, s. 487–504. ISBN 978-1-4739-3104-4.
- CENTRUM PROTI HYBRIDNÍM HROZBÁM. Typologie terorismu a útoky na měkké cíle [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2024 [cit. 2025-04-23]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.aspx>
- ČESKÁ TISKOVÁ KANCELÁŘ (ČTK). Rekonstrukce a shrnutí událostí v Uherském Brodě [online]. 2015 [cit. 2025-04-28]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/>
- DENÍK.CZ. Mladík, který pobodal děti, obviněn [online]. 29. 11. 2010 [cit. 2025-04-24]. Dostupné z: <https://moravskoslezsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/mladik-ktery-pobodal-deti-obvinen-20101129.html>
- DENÍK.CZ. Student zabil učitele mačetou [online]. 3. 3. 2022 [cit. 2025-04-24]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/policie-maceta-utok-ucitel-praha-stredni-skola.html>

DENÍK.CZ. Pokus o vraždu v ZŠ Rudolfov: pachatel odzbrojen učitelkou [online]. 10. 1. 2025 [cit. 2025-04-24]. Dostupné z: https://ceskobudejovicky.denik.cz/z_regionu/incident-ve-skole-je-pokus-o-vrazdu.html

DSM (Digitální svět a management). Ochrana měkkých cílů – je skutečně potřeba? *DSM – Digitální svět a management* [online]. 2021, roč. 3, č. 3 [cit. 2025-04-23]. Dostupné z: <https://dsm.tate.cz/cs/2021/dsm-3-2021/ochrana-mekkych-cilu-je-skutecne-potreba>

DRYSDALE, David A.; MODZELESKI, Peter K. a SIMONS, William S. *Campus Attacks: Targeted Violence Affecting Institutions of Higher Education*. Washington, D.C.: U.S. Secret Service, U.S. Department of Education, Federal Bureau of Investigation, 2010.

EVERYTOWN FOR GUN SAFETY. Red Flag Laws: Removing Guns from People Who Pose a Threat [online]. 2022 [cit. 2025-04-27]. Dostupné z: <https://everytownresearch.org/>

FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION (FBI). Active Shooter Incidents in the United States in 2016 and 2017 [online]. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice, 2018 [cit. 2025-04-23]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/file-repository/active-shooter-incidents-2016-2017.pdf>

FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION (FBI). Active Shooter Incidents in the United States in 2020. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice, 2021.

FOX, James Alan a LEVIN, Jack. *Extreme Killing: Understanding Serial and Mass Murder*. 3. vydání. Thousand Oaks: SAGE Publications, 2015. ISBN 978-1-4522-5918-1. (Pozn.: třetí vydání, též uváděno s ISBN 978-1-4833-7771-4.)

FREEMAN, Daniel a REEVE, Sinead. Psychological Disorders and Violence: Understanding the Connection. *Current Opinion in Psychology* [online]. 2018, 19, 25–30 [cit. 2025-04-27]. DOI: 10.1016/j.copsyc.2017.03.015.

GILL, Paul; HORGAN, John a DECKERT, Paige. Bombing Alone: Tracing the Motivations and Antecedent Behaviors of Lone-Actor Terrorists. *Journal of Forensic Sciences*. 2014, 59(2), 425–435. ISSN 0022-1198. DOI: 10.1111/1556-4029.12312.

GIBS (Generální inspekce bezpečnostních sborů). Zpráva o prověření postupu Policie ČR při zásahu v Uherském Brodě [online]. 2015 [cit. 2025-04-28]. Dostupné z: <https://www.gibs.cz/>

GJØRV, Alexandra Bech; et al. Rapport fra 22. juli-kommisjonen [online]. Oslo: Departementenes servicesenter, 2012 [cit. 2025-04-28]. Dostupné z: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2012-14/id697260/>

HOFREITER, Ladislav; BEREZUTSYI, Viacheslav; FIGULI, Lucia a ZVAKOVÁ, Zuzana, eds. *Soft Target Protection: Theoretical Basis and Practical Measures*. Dordrecht: Springer, 2020. ISBN 978-94-024-1754-8.

HRINKO, Martin. *Prvosledové hlídky policie v systému ochrany měkkých cílů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2023. ISBN 978-80-7380-931-7.

HRINKO, Peter. Střelec v Uherském Brodě: Mezník pro Policii ČR. In: Ministerstvo vnitra ČR (ed.) *Bezpečnostní strategie v měnící se Evropě*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2023, s. 145–160. ISBN 978-80-7616-156-8.

IDNES.CZ. V Kunovicích střelec zabil dva kolegy [online]. 10. 11. 2011 [cit. 2025-04-24]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/v-kunovicich-strilel-bratr-ochrnuteho-zbrojare>

IDNES.CZ. Žena pobodala studenta ve Žďáru nad Sázavou [online]. 14. 10. 2014 [cit. 2025-04-24]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/jihlava/zpravy/pobodani-na-obchodni-akademii>

IDNES.CZ. V Hradci Králové útočil muž nožem, dvě oběti [online]. 20. 3. 2025 [cit. 2025-04-24]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/hradec-kralove-napadeni-nozem-obchod-policie>

INTERPOL. Global Security Initiatives Against Active Shooter Threats [online]. 2021 [cit. 2025-04-27]. Dostupné z: <https://www.interpol.int/>

JULIAN, Michael. *10 Minutes to Live: Surviving An Active Shooter Using A.L.I.V.E.* USA: BCG Publishing, 2021. ISBN 978-1-957255-01-9.

KNOLL, James L. a MELOY, J. Reid. Mass Murder and the Violent Paranoid Spectrum. *Psychiatric Annals* [online]. 2014, 44(5), 236–243 [cit. 2025-04-27]. DOI: 10.3928/00485713-20140502-04.

KRULICHOVÁ, Eva. *Psychologie násilí: příčiny a projevy agresivního chování*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-271-1197-1.

KUCHAŘ, Jan. Analýza zásahu Policie ČR v Uherském Brodě [online]. Praha: Policejní akademie ČR, 2016 [cit. 2025-04-28]. Dostupné z: <https://www.polac.cz/>

LANGMAN, Peter. *School Shooters: Understanding High School, College, and Adult Perpetrators*. Lanham: Rowman & Littlefield, 2015. ISBN 978-1-4422-5870-5. (Pozn.: též uváděno s ISBN 978-1-4422-3356-0.)

LANKFORD, Adam. *The Myth of Martyrdom: What Really Drives Suicide Bombers, Rampage Shooters, and Other Self-Destructive Killers*. New York: St. Martin's Press, 2016. ISBN 978-1-250-02742-7.

LARGE, Matthew M. a NIELSSEN, Joel. Amok: Historical Psychiatry and Modern Mass Homicide. *Australasian Psychiatry* [online]. 2018, 26(4), 392–394 [cit. 2025-04-27]. DOI: 10.1177/1039856218769292.

LARGE, Matthew M.; NIELSSEN, Joel a ELLIOTT, Ian. The Relationship Between Amok and Modern Mass Homicide. *Behavioral Sciences & the Law* [online]. 2017, 35(5–6), 416–428 [cit. 2025-04-27]. DOI: 10.1002/bsl.2304.

LOWE, Sarah R. a GALEA, Sandro. The Mental Health Consequences of Mass Shootings. *Trauma, Violence, & Abuse* [online]. 2017, 18(1), 62–82 [cit. 2025-04-27]. DOI: 10.1177/1524838015581572.

MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR: hrozby, aktéři, bezpečnostní politika*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7886-7.

MELOY, J. Reid a GILL, Paul. The Lone-Actor Terrorist and the TRAP-18. *Journal of Threat Assessment and Management*. 2016, 3(1), 37–52. ISSN 2169-4842. DOI: 10.1037/tam0000061.

MELOY, J. Reid a HOFFMANN, Jens. *International Handbook of Threat Assessment*. 2. vydání. New York: Oxford University Press, 2021. ISBN 978-0-19-094016-4.

MILLER, Monica K. *Mass Shootings: Causes, Effects, and Prevention*. New York: Nova Science Publishers, 2020. ISBN 978-1-53617-608-4.

MINISTERSTVO VNITRA ČR. Terorismus – web dokumenty [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2020 [cit. 2025-04-22]. Dostupné z: <https://www.mv.gov.cz/chh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. Ochrana měkkých cílů [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2023 [cit. 2025-04-29]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. (2017). *Koncepce ochrany měkkých cílů 2017–2020*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/koncepce-ochrany-mekkych-cilu-2017-2020>

MOORE-MERRELL, Lori. *Introduction to Active Shooter/Hostile Event Response*. Stillwater, OK: Fire Protection Publications (Oklahoma State University), 2021. ISBN 978-0-87939-732-6.

MVČR (Ministerstvo vnitra ČR). Souhrnná analýza útoků na měkké cíle v ČR. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2024. (Pozn.: Interní analytický materiál MVČR.)

NEW ZEALAND GOVERNMENT. Arms (Prohibited Firearms, Magazines, and Parts) Amendment Act 2019 [online]. 2019 [cit. 2025-04-27]. Dostupné z: <https://www.legislation.govt.nz/>

NEW ZEALAND ROYAL COMMISSION. Royal Commission of Inquiry into the Terrorist Attack on Christchurch Mosques on 15 March 2019 [online]. 2020 [cit. 2025-04-27]. Dostupné z: <https://christchurchattack.royalcommission.nz/>

NEWMAN, Katherine S. a FOX, Cybelle. *Rampage: The Social Roots of School Shootings*. New York: Basic Books, 2020. ISBN 978-0-465-05104-9.

NORTH, Carol S.; PFEFFERBAUM, Elizabeth L.; PFEFFERBAUM, Betty; MARTIN, James A.; PRIER, Richard P. a HILL, David S. Psychosocial Responses to a Campus Shooting in the Context of Community Crisis. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness* [online]. 2019, 13(2), 345–350 [cit. 2025-04-27]. DOI: <https://doi.org/10.1017/dmp.2018.52>

NOVINKY.CZ. Učitelem pobodaný pedagog zemřel [online]. 8. 3. 2004 [cit. 2025-04-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-ucnem-pobodany-pedagog-zemrel-283595>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Vývoj registrované kriminality v roce 2024 [online]. Praha: Policie ČR, 2025 [cit. 2025-04-28]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-roce-2024.aspx>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Zpráva o zásahu při útoku na Filozofické fakultě UK v Praze [online]. Praha: Policie ČR, 2024 [cit. 2025-04-28]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/>

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČR (2025). *Závěrečná zpráva vyšetřovací komise ke střelbě na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy dne 21. 12. 2023*. Praha: Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisk č. 5919. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sd.sqw?cd=5919&o=9>

PETERSON, Jillian a DENSLEY, James. *The Violence Project: How to Stop a Mass Shooting Epidemic*. New York: Abrams Press, 2021. ISBN 978-1-4197-5092-4.

PROFESIS (Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků) (2020). *Metodická karta: Aktivní útočník*. Praha: ČKAIT. Dostupné z: <https://profesis.ckait.cz/wp-content/uploads/2020/10/r8-1.pdf>

REUTERS (2022). *Teen gunman kills two outside Slovak LGBT bar, posts manifesto* [online]. [cit. 2025-04-24]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/slovak-pm-condemns-shooting-that-killed-two-outside-gay-bar-2022-10-13/>

ROYAL COMMISSION OF INQUIRY (New Zealand). Report into the Terrorist Attack on Christchurch Mosques on 15 March 2019 [online]. Wellington: New Zealand Government, 2020 [cit. 2025-04-28]. Dostupné z: <https://christchurchattack.royalcommission.nz/>

SILVA, Jason. Planning and ideology in public mass shootings. *Criminology & Public Policy*. 2023, 22(1), 1–25. ISSN 1538-6473.

SILVER, James; SIMONS, Andre B.; CRAUN, Sarah W.; et al. A Study of the Pre-Attack Behaviors of Active Shooters in the United States Between 2000 and 2013 [online]. Washington, D.C.: Federal Bureau of Investigation, U.S. Department of Justice, 2018 [cit. 2025-04-23]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/file-repository/pre-attack-behaviors-of-active-shooters-in-us-2000-2013.pdf>

TOMANDL, Jan; ČUŘÍK, Jaroslav; MARŠOVSKÁ, Kristýna a FOJTOVÁ, Tereza. *Krizová komunikace: principy – zkušenosti – postupy*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. ISBN 978-80-210-9636-3.

Ústavní zákon č. 98/2021 Sb. (2021). Ústavní zákon, kterým se mění Listina základních práv a svobod (zakotvení práva na obranu se zbraní). *Sbírka zákonů České republiky*.

VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Terorismus a radikalizace v České republice: možnosti detekce rizikových osob*. Praha: Grada, 2022. ISBN 978-80-271-3126-6.

WIKIPEDIE (2023). *Střelba na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy* [online]. 22. 12. 2023 [cit. 2025-04-24]. Dostupné

z: https://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99elba_na_Filozofick%C3%A9_fakult%C4%9B_Univerzity_Karlovy

WIKIPEDIE (2019). *Střelba ve Fakultní nemocnici Ostrava* [online]. 11. 12. 2019 [cit. 2025-04-24]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99elba_ve_Fakultn%C3%AD_nemocnici_Ostrava

Zákon č. 119/2002 Sb. (2002). Zákon o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů České republiky*.

ZEOLI, April M. a FRIEDMAN PARUK, Shannon. State Extreme Risk Protection Order Laws and Prevention of Mass Shootings. *American Journal of Preventive Medicine* [online]. 2020, 58(1), 48–55 [cit. 2025-04-27]. DOI: 10.1016/j.amepre.2019.08.023.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Školení reakce na útok aktivního střelce	59
Obrázek 2 Simulace útoku aktivního střelce ve škole, Zlín (2012)	60
Obrázek 3 Simulace útoku aktivního střelce ve škole, Zlín (2012)	60
Obrázek 4 Simulace útoku aktivního střelce ve škole, Zlín (2012)	61
Obrázek 5 Návrh úvodní rozhraní mobilní aplikace	64

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Pohlaví (zdroj: vlastní)	45
Graf 2 Věk (zdroj: vlastní).....	46
Graf 3 Vzdělání (zdroj: vlastní).....	47
Graf 4 Bydliště (zdroj: vlastní).....	47
Graf 5 Povědomí o pojmu „aktivní střelec (zdroj: vlastní).....	48
Graf 6 Jak se zachovat v případě střelby (zdroj: vlastní).....	48
Graf 7 Povědomí o školení či informační kampani (zdroj: vlastní).....	49
Graf 8 Zdroje informací (zdroj: vlastní).....	50
Graf 9 Proškolení reakce na ozbrojený útok (zdroj: vlastní).....	50
Graf 10 Znalost zásady Utíkej, schovej se, bojuj! (zdroj: vlastní).....	51
Graf 11 Schopnost jednat při krizové situaci (zdroj: vlastní).....	52
Graf 12 Jak se zachovat při střelbě (zdroj: vlastní).....	52
Graf 13 Připravenost škol, úřadů či obchodních center (zdroj: vlastní).....	53
Graf 14 Připravenost respondentů na mimořádnou událost (zdroj: vlastní).....	54
Graf 15 Uplatnění letáku, videa či školení „Jak se chovat při útoku“ (zdroj: vlastní).....	54
Graf 16 Povědomí o útoku v Uh. Brodě (2015) a v Praze (2023) (zdroj: vlastní).....	55
Graf 17 Změna pohledu na bezpečnost veřejného prostoru (zdroj: vlastní).....	55
Graf 18 Informovanost a vlastní iniciativa	56

SEZNAM TABULEK

Tabulka komparace případů 1	41
-----------------------------------	----

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BBC	British Broadcasting Corporation
ČR	Česká republika
ČTK	Česká tisková kancelář
EU	Evropská unie
FBI	Federal Bureau of Investigation
FF UK	Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
GIBS	Generální inspekce bezpečnostních sborů
IED	Improvised Explosive Device
INTERPOL	International Criminal Police Organization
IZS	Integrovaný záchranný systém
KACU Group	Česká organizace specializující se na výcvik v oblasti osobní bezpečnosti a krizové reakce
LGBT+	Lesby, gayové, bisexuálové, transgender a další osoby
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
NZDT	New Zealand Daylight Time (novozélandský letní čas)
OSN	Organizace spojených národů
PTSD	Posttraumatická stresová porucha
QR	Quick Response (typ dvourozměrného kódu)
Sb.	Sbírka zákonů
UK	Univerzita Karlova
USA	Spojené státy americké
UTB	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Shrnutí přínosů navrhovaných opatření

Příloha P II: Strukturovaný rozhovor S respondenty z uherského brodu a prahy

Příloha P III: Dotazník – Jak jsme připraveni? Útok aktivního střelce pohledem veřejnosti

Příloha P IV: Informační leták – Jak přežít útok aktivního střelce

PŘÍLOHA P I: SHRUTÍ PŘÍNOSŮ NAVRHOVANÝCH OPATŘENÍ

Shrnutí přínosů navrhovaných opatření 1

Opatření	Hlavní cíl	Cílová skupina	Přínosy pro praxi	Možnosti uplatnění
Školení pro studenty a zaměstnance	Posílení schopnosti reagovat v krizové situaci	Studenti, pedagogové, úředníci	Zvýšení sebedůvěry, zklidnění paniky, zvládnutí základních kroků při útoku	Školy, univerzity, veřejné instituce
Informační leták „Jak přežít útok aktivního střelce“	Rychlé zopakování klíčových zásad v krizové situaci	Široká veřejnost	Přehlednost, možnost uchování nebo vystavení na veřejném místě	Vývěsky, informační stojany, krizová zavazadla
Mobilní aplikace „ZACHRAŇ SE!“	Interaktivní učení a simulace útoků aktivního střelce	Mládež, školní kolektivy, zaměstnanci	Gamifikace, anonymní vzdělávání, přístup i offline, komunitní sdílení zkušeností	Google Play, App Store, školní interní systémy
Sociální kampaň (např. přes influencers)	Zvyšování zájmu o téma bezpečnosti a přežití	Mladší generace, studenti	Virální dosah, šíření praktický rad formou, která je cílové skupině blízká.	TikTok, Instagram, YouTube Shorts
Zapojení odborníků na školení	Poskytnutí odborného kontextu a reálných zkušeností	Školy, firmy, veřejné instituce	Vyšší autorita výuky, důvěryhodnost informací, příklady z praxe	Workshopy, přednášky, krizové dny

Zdroj: vlastní zpracování na základě výstupů praktické části (2025).

PŘÍLOHA P II: STRUKTUROVANÝ ROZHOVOR S RESPONDENTY Z UHERSKÉHO BRODU A PRAHY

Úvod pro respondenta:

„Dobrý den,

děkuji, že jste ochoten/ochotna zúčastnit se krátkého rozhovoru v rámci mé bakalářské práce, která se zabývá připraveností a informovaností obyvatelstva na případ útoku aktivního střelce. Rád/a bych vám položil/a několik otázek, zejména s ohledem na to, že žijete v místě, kde k takové události v minulosti došlo. Rozhovor je anonymní a slouží pouze pro výzkumné účely.“

Otázky:

1. Pamatujete si, jak jste se o útoku v [Uherském Brodě / na Filozofické fakultě UK v Praze] dozvěděl(a)? Můžete popsat, co ve vás tehdy ta zpráva vyvolala?
2. Změnil tento útok nějak vaše vnímání bezpečnosti ve vašem městě či v běžném životě? Pokud ano, jak konkrétně?
3. Víte, jak byste měl(a) postupovat v případě, že by se podobná situace odehrála někde poblíž vás?
4. Získal(a) jste od doby útoku nějaké informace nebo rady, jak se v takové situaci chovat – např. od města, policie, školy, zaměstnavatele nebo jiného zdroje?
5. Myslíte si, že město/škola/zaměstnavatel/instituce ve vašem okolí udělaly nějaké konkrétní kroky ke zvýšení bezpečnosti? Pokud ano, jaké?
6. Chtěl(a) byste mít přístup k přehledným doporučením, letákům nebo instruktážním videím, jak se při podobné krizové situaci zachovat?

Respondent č. 1: Student, 17 let, Praha

1. Pamatujete si, jak jste se o útoku na Filozofické fakultě UK v Praze dozvěděl? Můžete popsat, co ve Vás tehdy ta zpráva vyvolala?

„Jo, pamatuju si to moc dobře. Bylo to všude na sítích – Instagram, TikTok... viděl jsem to skoro hned, jak se to stalo. Pak jsem se o tom dozvěděl víc doma, když jsme to řešili s rodičema. Upřímně jsem byl fakt v šoku, že se něco takovýho stalo přímo v Praze. Působilo to dost nepředstavitelně.“

2. Změnil tento útok nějak Vaše vnímání bezpečnosti ve Vašem městě či v běžném životě? Pokud ano, jak konkrétně?

„Jo, asi jo. Do té doby jsem měl za to, že něco takovýho se u nás prostě nestane. Ted' mi to přijde reálnější, že se to stát může fakt kdekoliv. Třeba když jdu do školy nebo někam do obchod'áku, tak mě občas napadne, co bych dělal, kdyby se něco podobnýho stalo.“

3. Víte, jak byste měl postupovat v případě, že by se podobná situace odehrála někde poblíž Vás?

„Něco málo vím – že je dobrý se pokusit utýct, když to jde, nebo se někam schovat. Ale nikdy nám to nikdo pořádně nevysvětlil. Ve škole jsme se tomu nevěnovali, a i když jsem na to párkrát narazil na internetu, nebylo to moc přehledný. Takže bych se asi řídil tím, co bych zrovna zvládnul.“

4. Získal jste od doby útoku nějaké informace nebo rady, jak se v takové situaci chovat – např. od města, policie, školy, zaměstnavatele nebo jiného zdroje?

Ne, nic takovýho jsem nedostal. Ze školy jsme nic nedostali, a ani od města jsem nic nezaregistroval. Jen jsem viděl pár krátkých videí na sociálních sítích, ale to nebylo nic oficiálního. Přijde mi škoda, že se to u nás víc neřeší.

5. Myslíte si, že město, škola nebo jiná instituce ve Vašem okolí udělaly nějaké konkrétní kroky ke zvýšení bezpečnosti? Pokud ano, jaké?

„Upřímně, nevím o ničem. Máme sice ve škole vrátnýho a nějaký kamery, ale to jsme měli už předtím. Jinak jsme neměli žádnou změnu, žádný cvičení nebo info, co by bylo nový. Takže asi nic zásadního se nezměnilo.“

6. Chtěl byste mít přístup k přehledným doporučením, letákům nebo instruktážním videím, jak se při podobné krizové situaci zachovat?

„Jo, určitě. Hlavně aby to bylo stručný, jasný a praktický. Kdyby nám třeba ve škole pustili krátký video nebo dali nějaký leták, tak by to podle mě hodně lidem pomohlo. Aspoň by člověk věděl, co má dělat, kdyby fakt šlo do tuhýho.“

Respondent č. 2: Účetní, 36 let, Praha

1. Pamatujete si, jak jste se o útoku na Filozofické fakultě UK v Praze dozvěděla? Můžete popsat, co ve vás tehdy ta zpráva vyvolala?

„Ano, vzpomínám si na to...řekla mi to kolegyně v práci, viděla to někde online na zprávách. Pak se to během chvíle začalo šířit i po sítích a nikdo vlastně pořádně nevěděl, co se přesně stalo. Bylo to fakt hrozný. Uprostřed města, na škole, kam může klidně chodit někdo, koho znáte. Měla jsem z toho smutek, strach... a upřímně i vztek. Člověku v tu chvíli dojde, že to není něco, co se děje jenom někde v cizině.“

2. Změnil tento útok nějak vaše vnímání bezpečnosti ve vašem městě či v běžném životě? Pokud ano, jak konkrétně?

„Určitě. Mám malou dceru a od té doby mám větší obavy, když je třeba ve škole nebo na kroužku. I když nechci propadat panice, dívám se teď na veřejná místa jinak. Vnímám víc, jestli jsou tam únikové východy, nebo jak bych se mohla v případě nouze dostat ven. Dřív jsem takhle neuvažovala.“

3. Víte, jak byste měla postupovat v případě, že by se podobná situace odehrála někde poblíž vás?

„Přiznám se, že jen velmi obecně. Myslím, že bych se snažila co nejrychleji odejít z místa nebo se schovat. Ale chybí mi konkrétnější znalost – co přesně dělat, jak se chovat, komu volat, jak rozpoznat, že jde o útok. V tom mám mezery a uvědomuji si to.“

4. Získala jste od doby útoku nějaké informace nebo rady, jak se v takové situaci chovat – např. od města, policie, zaměstnavatele nebo jiného zdroje?

„Ne, oficiálně ne. V práci se to krátce zmínilo, ale nedostali jsme žádné konkrétní informace. Ani od města, ani ve škole mé dcery jsme neviděli nic, co by se tomu věnovalo. Informace, které mám, pochází spíš z médií nebo z internetu. Ale nebylo to nic systematického.“

5. Myslíte si, že město, škola nebo jiná instituce ve vašem okolí udělaly nějaké konkrétní kroky ke zvýšení bezpečnosti? Pokud ano, jaké?

„Co vím, tak základní škola, kam chodí moje dcera, má zavedený elektronický vstupní systém a učitelé absolvovali nějaké školení. Ale směrem k rodičům žádné informace nedorazily. Ani

v práci jsme neměli žádné nové pokyny. Možná se něco řeší interně, ale jako běžný občan jsem to nijak nezaznamenala.“

6. Chtěla byste mít přístup k přehledným doporučením, letákům nebo instruktážním videím, jak se při podobné krizové situaci zachovat?

„Rozhodně ano. Myslím, že by to mělo být dostupné nejen pro školy a firmy, ale i pro běžné občany – klidně online. Krátké, srozumitelné materiály, které by člověk zvládl v klidu projít a zapamatovat si základní pravidla. Podle mě by to mělo být součástí krizové připravenosti státu, podobně jako se učí první pomoc.“

Respondent č. 3: Profesionální hasič, 41 let, Praha

1. Pamatujete si, jak jste se o útoku na Filozofické fakultě UK v Praze dozvěděl? Můžete popsat, co ve vás tehdy ta zpráva vyvolala?

„Ano, zpráva mě zastihla během služby. Informace se k nám dostala velmi rychle přes operační středisko a samozřejmě i prostřednictvím médií. V první chvíli jsem si říkal, že je to scénář, na který se připravujeme, ale doufáme, že k němu nikdy nedojde. Vzbudilo to ve mně smutek, zároveň i určité napětí, protože šlo o velmi vážnou situaci přímo v centru města.“

2. Změnil tento útok nějak vaše vnímání bezpečnosti ve vašem městě či v běžném životě? Pokud ano, jak konkrétně?

„Myslím, že ano. Do určité míry jsme na krizové situace zvyklí, ale když se stane něco takového blízko domova, přemýšlíte nad tím trochu jinak. Mám dvě děti a začal jsem víc sledovat, jak jsou zabezpečené školy a veřejná místa, kde se pohybujeme. Nejen jako hasič, ale i jako otec.“

3. Víte, jak byste měl postupovat v případě, že by se podobná situace odehrála někde poblíž vás?

„Ano, díky výcviku máme určité scénáře připravené. Důležité je zachovat klid, rychle vyhodnotit situaci, hledat únikové cesty, varovat ostatní, pokud je to možné. A když už nelze uniknout, najít bezpečný úkryt. Ale chápu, že pro běžného člověka bez výcviku to může být obrovský šok a chaos. Proto si myslím, že základní informace by měl znát každý.“

4. Získal jste od doby útoku nějaké informace nebo rady, jak se v takové situaci chovat – např. od města, policie, zaměstnavatele nebo jiného zdroje?

„My jsme v kontaktu s ostatními složkami IZS, takže informace máme. Ale z pohledu běžného občana si nejsem jistý, jestli byla komunikace dostatečná. Věřím, že některé školy nebo instituce dostaly instrukce, ale podle mě to mělo být dostupnější veřejnosti – jasné, stručné a praktické.“

5. Myslíte si, že město, škola nebo jiná instituce ve vašem okolí udělaly nějaké konkrétní kroky ke zvýšení bezpečnosti? Pokud ano, jaké?

„U některých škol vím, že byla zavedena přísnější kontrola vstupů a školení pro učitele. Ale co se týče širší veřejnosti nebo třeba obchodních center, tam podle mě zatím chybí systematické řešení. Bezpečnostní opatření bývají často reaktivní – až po události. Chtělo by to větší důraz na prevenci a osvětu.“

6. Chtěl byste mít přístup k přehledným doporučením, letákům nebo instruktážním videím, jak se při podobné krizové situaci zachovat?

„Jednoznačně ano. I lidé bez odborného výcviku si zaslouží vědět, co dělat. Krátké a srozumitelné materiály mohou v krizové situaci zachránit život. Myslím, že by to mělo být součástí vzdělávání ve školách, ale i běžně dostupné – třeba jako informační kampaň ze strany státu nebo samospráv.“

Respondent č. 4: Úřednice, 73 let, Praha

1. Pamatujete si, jak jste se o útoku na Filozofické fakultě UK v Praze dozvěděla? Můžete popsat, co ve vás tehdy ta zpráva vyvolala?

„Ano, slyšela jsem o tom v televizi hned ten den večer. Seděla jsem u zpráv a když to začali hlásit, myslela jsem, že jsem špatně slyšela. Pak jsem to sledovala celý večer. Byla jsem z toho opravdu otřesená. Působilo to neuvěřitelně – takové věci člověk čeká ze zahraničí, ne z našeho hlavního města. A ještě ke všemu na vysoké škole.“

2. Změnil tento útok nějak vaše vnímání bezpečnosti ve vašem městě či v běžném životě? Pokud ano, jak konkrétně?

„Přiznám se, že ano. Nechodím už tolik mezi lidi jako dřív, ale do města občas jezdím, na nákupy nebo k lékaři. Od té doby si víc všímám lidí kolem sebe, kdo kam jde, jestli je někdo podezřelý. Dřív jsem se cítila v Praze bezpečně, ale teď se občas necítím úplně klidná, zvlášť když jsem někde sama.“

3. Víte, jak byste měla postupovat v případě, že by se podobná situace odehrála někde poblíž vás?

„Upřímně – nevím to přesně. Nikdy nám nikdo nic takového nevysvětlil. Myslím, že bych se snažila schovat nebo odejít co nejdál, ale nemám o tom žádné konkrétní informace. Možná mladší lidé se v tom lépe orientují, ale pro nás starší by bylo dobré mít nějaký jednoduchý návod.“

4. Získala jste od doby útoku nějaké informace nebo rady, jak se v takové situaci chovat – např. od města, policie, domova důchodců, lékaře, apod.?

„Ne, nic takového jsem nedostala. Ani na poště, ani u doktora, ani nikde jinde. Myslím, že by to nebylo špatné – třeba informační leták, co dělat v nebezpečné situaci. I pro starší lidi by to mohlo být důležité, hlavně když člověk chodí ven sám.“

5. Myslíte si, že město, školky, úřady nebo jiné instituce ve vašem okolí udělaly nějaké konkrétní kroky ke zvýšení bezpečnosti? Pokud ano, jaké?

„To nevím jistě. Možná ano, ale pro nás důchodce o tom nikdo nemluví. V domě máme domovníka, zavírají se dveře, ale nic speciálního jsem si nevšimla. Možná mladší generace

se k nějakým informacím dostane přes internet, ale my starší bychom potřebovali víc informací osobně nebo papírově.“

6. Chtěla byste mít přístup k přehledným doporučením, letákům nebo instruktážním videím, jak se při podobné krizové situaci zachovat?

„Ano, to by mi dávalo smysl. Ne každý starší člověk umí hledat informace na internetu. Kdyby mi třeba na úřadě dali leták, co si můžu přečíst doma, nebo kdyby to bylo někde vyvěšené v čekárně u lékaře, určitě bych to ocenila. Někdy je důležité i jen vědět, že se o nás někdo zajímá.“

Respondent č. 5: Student, 18 let, Uh. Brod

1. Pamatujete si, jak jste se o útoku v restauraci v Uherském Brodě v roce 2015 dozvěděl? Můžete popsat, co ve vás tehdy ta zpráva vyvolala?

„Ano, vzpomínám si na to dost dobře, i když jsem byl tehdy ještě poměrně mladý. Hodně se o tom mluvilo – doma, ve škole, i v televizi. Byla z toho cítit napjatá atmosféra. Pamatuju si, že jsem úplně nechápal, co se přesně stalo, ale bylo mi jasné, že je to něco vážného. I jako dítě jsem vnímal, že se stalo něco hodně špatného, navíc přímo tady u nás.“

2. Změnil tento útok nějak vaše vnímání bezpečnosti ve vašem městě či v běžném životě? Pokud ano, jak konkrétně?

„Myslím, že ano. Když se něco takového stane přímo ve vašem městě, změní to způsob, jak nad věcmi přemýšlíte. Začal jsem si víc všímat okolí, lidí, kteří působí podezřele, a občas mi naskočí otázka, co bych dělal, kdyby se něco podobného stalo znovu. Nechodím kvůli tomu vystrašený, ale už to pro mě není něco úplně nepředstavitelného.“

3. Víte, jak byste měl postupovat v případě, že by se podobná situace odehrála někde poblíž vás?

„Upřímně – nevím to úplně přesně. Nikdy jsme se o tom ve škole nebavili a žádné oficiální instrukce jsem nikde neviděl. Kdyby se něco stalo, asi bych se snažil co nejrychleji dostat pryč, nebo se někde schovat, kde bych měl pocit, že jsem v bezpečí. Ale že bych věděl přesný postup nebo co je nejlepší dělat, to ne. Reagoval bych podle situace a toho, co bych zvládl.“

4. Získal jste od doby útoku nějaké informace nebo rady, jak se v takové situaci chovat – např. od města, policie, školy, zaměstnavatele nebo jiného zdroje?

„Ne, nikdy jsme se tomu nevěnovali. Ve škole se o tom nemluvílo a od města jsem také nic nezaregistroval. Možná někde byly nějaké informace, ale já jsem se k nim nedostal. Až díky tomuto rozhovoru jsem si uvědomil, že by to asi bylo dobré mít.“

5. Myslíte si, že město, škola nebo jiná instituce ve vašem okolí udělaly nějaké konkrétní kroky ke zvýšení bezpečnosti? Pokud ano, jaké?

„Těžko říct. Ve škole máme vrátného a kamery, ale ty tam byly i předtím. Nevšiml jsem si, že by se po té události něco konkrétního změnilo nebo přibýlo. Možná se něco řeší na úrovni vedení školy nebo města, ale pro nás studenty to nebylo nijak viditelné.“

6. Chtěl byste mít přístup k přehledným doporučením, letákům nebo instruktážním videím, jak se při podobné krizové situaci zachovat?

„Ano, určitě. Myslím, že by to mělo být součástí běžného vzdělávání. Ne kvůli strašení, ale kvůli tomu, aby lidé věděli, co mají dělat. Leták, krátké video nebo i nějaké jednoduché školení by podle mě dávalo smysl.“

Respondent č. 6: Prodavačka, 34 let, Uh. Brod

1. Pamatujete si, jak jste se o útoku v restauraci v Uherském Brodě v roce 2015 dozvěděla? Můžete popsat, co ve vás tehdy ta zpráva vyvolala?

„Tehdy jsem byla v práci. Lidi si to mezi sebou říkali hned, když se to stalo. Pak jsme slyšeli houkat policajty, tak jsme si všichni říkali, co se děje. Doma jsem to pak sledovala ve zprávách. Bylo to děsivé, úplně mi z toho běhal mráz po zádech. Nikdy jsem nečekala, že by se to mohlo stát zrovna tady.“

2. Změnil tento útok nějak vaše vnímání bezpečnosti ve vašem městě či v běžném životě? Pokud ano, jak konkrétně?

„Jo, určitě. Člověk si říká, že tady na malém městě se takový věci nestávají, a najednou se to opravdu stalo. Od té doby víc přemýšlím, kdo kde je, kdo vchází do obchodu, nebo jestli bych měla kam utéct, kdyby se něco dělo. Neříkám, že se bojím pořád, ale už se na svět nedívám stejně jako předtím.“

3. Víte, jak byste měla postupovat v případě, že by se podobná situace odehrála někde poblíž vás?

„Asi bych se snažila se co nejrychleji ztratit – utéct nebo zalézt někam, kde bych nebyla na očích. Žádné přesné pokyny nemám, nikdy nám nikdo nic takového neříkal. Šla bych podle toho, co by mi v tu chvíli přišlo nejrozumnější. Ale jestli je to správně, to nevím.“

4. Získala jste od doby útoku nějaké informace nebo rady, jak se v takové situaci chovat – např. od města, policie, školy, zaměstnavatele nebo jiného zdroje?

„Ne, vůbec nic. Nikdo nám nikdy nic nevysvětloval. V práci se to tenkrát sice řešilo, ale jen tak mezi řečí. Žádné letáky, žádné školení, nic. A ani od města si nevzpomínám, že by se něco rozdávalo nebo vysvětlovalo.“

5. Myslíte si, že město, škola nebo jiná instituce ve vašem okolí udělaly nějaké konkrétní kroky ke zvýšení bezpečnosti? Pokud ano, jaké?

„To netuším. Možná ve školách nebo na úřadě něco dělali, ale nám, obyčejným lidem, o tom nikdo nic neřekl. Já jsem nezaznamenala, že by se cokoliv změnilo. Chodím pořád stejnými ulicemi, do stejného obchodu a nic nového nevidím.“

6. Chtěla byste mít přístup k přehledným doporučením, letákům nebo instruktážním videím, jak se při podobné krizové situaci zachovat?

„To by mi určitě pomohlo. Někdy člověk ani neví, co má v takové chvíli dělat. Kdyby bylo něco srozumitelného – třeba leták nebo krátké video –, klidně bych se na to podívala. Hlavně aby to bylo jednoduché, aby to pochopil každý, i když se v tom nevyzná.“

Respondent č. 7: Zubní lékař, 39 let, Uh. Brod

1. Pamatujete si, jak jste se o útoku v restauraci v Uherském Brodě v roce 2015 dozvěděl? Můžete popsat, co ve vás tehdy ta zpráva vyvolala?

„Ano, byl jsem tehdy přímo v ordinaci, když ke mně dorazila první zpráva od známého. Nevěřil jsem tomu – člověk si nejdřív myslí, že jde o nějaký výjimečný incident, ne o střelbu s oběťmi. Později se informace potvrdily. Byl to velmi zvláštní pocit – šok, smutek a bezmoc. A hlavně fakt, že se to stalo tady, v našem městě.“

2. Změnil tento útok nějak vaše vnímání bezpečnosti ve vašem městě či v běžném životě? Pokud ano, jak konkrétně?

„Upřímně, změnilo se toho dost. I když Uherský Brod je obecně klidné město, ten den se to změnilo. Člověk přestal mít pocit, že nám se to stát nemůže. I dnes, po letech, přemýšlím jinak – o zabezpečení pracoviště, o tom, jak chránit personál, pacienty. A samozřejmě o bezpečnosti mojí rodiny.“

3. Víte, jak byste měl postupovat v případě, že by se podobná situace odehrála někde poblíž vás?

„Základní principy mám v hlavě – zachovat klid, vyhodnotit situaci, najít úkryt nebo únikovou cestu, pokud je možná. Ale ne všichni lidé kolem by věděli, jak reagovat. A to je podle mě problém. Zdravotníci jsou do určité míry zvyklí na stres, ale podobný typ násilného útoku vyžaduje jiný druh přípravy.“

4. Získal jste od doby útoku nějaké informace nebo rady, jak se v takové situaci chovat – např. od města, policie, zaměstnavatele nebo jiného zdroje?

„Ne, alespoň ne v systematické podobě. Nedošlo k žádnému oficiálnímu školení ani informování. Pokud někdo něco řešil, tak spíš individuálně. Myslím, že takto závažná událost by měla vést k tomu, aby se bezpečnostní informace dostaly ke všem – nejen institucím, ale i běžným lidem.“

5. Myslíte si, že město, škola nebo jiná instituce ve vašem okolí udělaly nějaké konkrétní kroky ke zvýšení bezpečnosti? Pokud ano, jaké?

„Některé školy zavedly přísnější pravidla pro vstup a komunikaci s veřejností, o tom vím. Ale celkově to na mě působí spíš jako dílčí reakce. Chybí mi dlouhodobější strategie

– například školení obyvatel nebo dostupné informační materiály, co dělat při podobných incidentech.“

6. Chtěl byste mít přístup k přehledným doporučením, letákům nebo instruktážním videím, jak se při podobné krizové situaci zachovat?

„Určitě ano. Mělo by to být něco jednoduchého a praktického – žádné zdlouhavé texty, ale jasné pokyny. Ideálně dostupné i online, pro různé skupiny – školy, zaměstnance, rodiče. Věřím, že kdyby lidé věděli aspoň základy, může to v krizové situaci výrazně pomoci.“

Respondent č. 8: Zámečník, 72 let, Uh. Brod

1. Pamatujete si, jak jste se o útoku v restauraci v Uherském Brodě v roce 2015 dozvěděl? Můžete popsat, co ve vás tehdy ta zpráva vyvolala?

„To si pamatuju velmi dobře. Byl jsem doma, když jsem slyšel sirény, a pak volala dcera, že se něco děje. Pustil jsem si televizi, a když jsem slyšel, že je tam střelba a že někdo zemřel, bylo mi z toho zle. Člověku to připadalo, jako by se díval na zprávy z Ameriky, ne z našeho města.“

2. Změnil tento útok nějak vaše vnímání bezpečnosti ve vašem městě či v běžném životě? Pokud ano, jak konkrétně?

„Změnilo. Dřív jsem si říkal, že tady se nic stát nemůže. Od té doby se víc rozhlížím, dívám se, kdo jde kolem. V obchodě nebo na poště si všímám lidí jinak než dřív. Ne že bych se bál chodit ven, ale ten pocit bezpečí už není stejný jako předtím.“

3. Víte, jak byste měl postupovat v případě, že by se podobná situace odehrála někde poblíž vás?

„Nejspíš bych utekl, kdyby to šlo. Nebo se schoval. Nic víc vám neřeknu, protože žádné školení nebo návody jsem nikdy nedostal. Všechno bych dělal podle toho, co by mi přišlo rozumné v daný okamžik. Ale že bych věděl přesně co a jak, to ne.“

4. Získal jste od doby útoku nějaké informace nebo rady, jak se v takové situaci chovat – např. od města, policie, zdravotníků nebo jiného zdroje?

„Ne. Nikdo mi nic neposlal, nikdo nám nic nevysvětlil. Ani na schůzi v domě, ani na úřadě, ani nikde jinde. Všechno, co vím, vím z televize nebo z toho, co se mezi lidmi říká. Ale oficiálně k nám nic nedorazilo.“

5. Myslíte si, že město, škola nebo jiná instituce ve vašem okolí udělaly nějaké konkrétní kroky ke zvýšení bezpečnosti? Pokud ano, jaké?

„To nevím. Možná ve školách nebo na radnici něco dělali, ale obyčejný člověk jako já o tom nic neví. Žádná změna, co bych si všiml. Všechno běží jako dřív. A možná je to škoda.“

6. Chtěl byste mít přístup k přehledným doporučením, letákům nebo instruktážním videím, jak se při podobné krizové situaci zachovat?

„Leták bych si přečetl, to ano. Ale musí to být jasné, stručné, žádné složité řeči. Starší člověk nemá nervy na čtení dlouhých návodů. Kdyby to dali třeba do schránky nebo na úřad, kam si chodíme pro důchod, myslím, že by to pomohlo. Jen je potřeba, aby si někdo vzpomněl, že i důchodce se může dostat do nebezpečné situace.“

PŘÍLOHA P III: DOTAZNÍK – JAK JSME PŘIPRAVENI? ÚTOK AKTIVNÍHO STŘELCE POHLEDEM VEŘEJNOSTI

Jak jsme připraveni? Útok aktivního střelce pohledem veřejnosti

Tento **anonymní dotazník** zjišťuje, jak jsou obyvatelé ČR informováni a připraveni na útok aktivního střelce.

Vyplnění zabere přibližně **5 minut**.

Odpovědi mohou přispět ke zlepšení prevence a připravenosti společnosti.

Děkuji za Vaši pomoc!

1. Pohlaví:

Označte jen jednu elipsu.

☐ Muž

☐ Žena

2. Věk:

Označte jen jednu elipsu.

☐ do 18 let

☐ 18–25 let

☐ 26–35 let

☐ 36–50 let

☐ 51–65 let

☐ 66 a více let

3. Nejvyšší dosažené vzdělání:

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Základní
- ☐ Středoškolské bez maturity
- ☐ Středoškolské s maturitou
- ☐ Vysokoškolské
- ☐ Jiné: _____

4. Velikost místa Vašeho bydliště:

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Obec do 10 000 obyvatel
- ☐ Město 10 000–100 000 obyvatel
- ☐ Město nad 100 000 obyvatel

5. Slyšel(a) jste někdy o pojmu „aktivní střelec“?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano
- ☐ Ne
- ☐ Nejsem si jistý/á

6. Víte, jak se zachovat v případě střelby ve veřejném prostoru?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, vím přesně, jak postupovat
- ☐ Přibližně tuším
- ☐ Ne, nevím
- ☐ Nikdy jsem o tom nepřemýšlel/a

7. Zaznamenal(a) jste někdy informační kampaň nebo školení na toto téma?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, zúčastnil(a) jsem se školení
- ☐ Ano, viděl(a) jsem informační materiály
- ☐ Ne, nikdy
- ☐ Nevím

8. Z jakého zdroje byste očekával(a) informace o chování při útoku aktivního střelce?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Policie ČR
- ☐ Škola / zaměstnavatel
- ☐ Stát (weby ministerstev, krizové portály)
- ☐ Televize, rádio, tisk
- ☐ Sociální sítě
- ☐ Jiné: _____

9. Byl(a) jste někdy proškolen(a) nebo informován(a), jak reagovat při ozbrojeném útoku?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, vícekrát
- ☐ Ano, jednou
- ☐ Ne, ale rád(a) bych byl(a)
- ☐ Ne, a nemám o to zájem

10. Znáte zásadu „Run, Hide, Fight!“ (Utíkej, schovej se, bojuj!)?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, znám a chápu
- ☐ Slyšel(a) jsem, ale nejsem si jistý/á
- ☐ Neznám

11. Myslíte si, že byste v krizové situaci dokázal(a) zachovat klid a rozumně jednat?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, jsem si jistý/á
- ☐ Spíše ano
- ☐ Spíše ne
- ☐ Ne, myslím, že bych zpanikařil(a)

12. Kdybyste byl(a) svědkem střelby, co byste udělal(a) jako první?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Okamžitě bych se pokusil(a) utéct
- ☐ Hledal(a) bych úkryt
- ☐ Zavolal(a) bych pomoc / 112
- ☐ Pokusil(a) bych se střelce zastavit
- ☐ Nevím

13. Myslíte si, že školy, úřady nebo obchodní centra jsou dnes na podobnou situaci připravené?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, většinou ano
☐ Spíše ano
☐ Spíše ne
☐ Rozhodně ne
☐ Nedokážu posoudit

14. Považujete se osobně za připraveného(ou) na mimořádnou událost tohoto typu?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, jsem připraven(a)
☐ Spíše ano
☐ Spíše ne
☐ Rozhodně ne

15. Uvítal(a) byste informační leták, krátké video nebo školení, jak se při útoku chovat?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, určitě
☐ Možná
☐ Ne
☐ Už jsem něco podobného viděl(a)

20. Máte k tématu vlastní zkušenost, návrh na zlepšení, nebo byste chtěl(a) něco dodat? (Každý nápad nebo zkušenost může pomoci. Podělte se.)

16. Pamatujete si na události střelby v Uherském Brodě (2015) a na Filozofické fakultě UK v Praze (2023)?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, obě
- ☐ Jen jednu z nich
- ☐ Vybavuji si je jen matně
- ☐ Ne, vůbec

17. Změnily tyto události Váš pohled na bezpečnost veřejného prostoru?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, výrazně
- ☐ Spíše ano
- ☐ Spíše ne
- ☐ Ne, vůbec

18. Zjišťoval(a) jste si po těchto událostech, co dělat při podobných incidentech?

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, aktivně jsem si hledal(a) informace
- ☐ Ano, narazil(a) jsem na informace náhodou
- ☐ Ne, ale měl(a) bych
- ☐ Ne, a ani mě to nenapadlo

19. Pokud ano, odkud jste čerpal(a) informace?

20. Máte k tématu vlastní zkušenost, návrh na zlepšení, nebo byste chtěl(a) něco dodat? *(Každý nápad nebo zkušenost může pomoci. Podělte se.)*

**PŘÍLOHA P IV: INFORMAČNÍ LETÁK – JAK PŘEŽÍT ÚTOK
AKTIVNÍHO STŘELCE**

JAK PŘEŽÍT ÚTOK AKTIVNÍHO STŘELCE

UTÍKEJ - SCHOVEJ SE - BOJUJ

RYCHLE UTEČ! ZAJISTI DVEŘE! BRAŇ SVŮJ ŽIVOT!
NEZASTAVUJ SE! ZŮSTAŇ POTICHU! POUŽIJ COKOLI!

112

TÍSŇOVÉ KONTAKTY

158

- 1. NAČTI QR KÓD**
- 2. STÁHNI APLIKACI**
- 3. ZACHRAŇ SE!**

